

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

**Hlavní rysy a cíle evropského integračního procesu
z pohledu veřejné správy**

Veronika Hofmanová

**Bakalářská práce
2012**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Veronika Hofmanová
Osobní číslo: E09348
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná ekonomika a správa
Název tématu: Hlavní rysy a cíle evropského integračního procesu z pohledu veřejné správy
Zadávající katedra: Ústav veřejné správy a práva

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Smyslem práce je analyzovat rysy a cíle evropské integrace z pohledu soudobých změn veřejnoprávních aktivit, které s integračním procesem bezprostředně souvisí.

Práce bude obsahovat:

- Hlavní rysy a cíle evropského integračního procesu z pohledu veřejné správy.
- Instituce Evropské unie a jejich role v uskutečňování cílů tzv. evropských politik.
- Systémy veřejné správy v členských státech Evropské unie.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BORCHARDT, K. 2010. The ABC of European Union law. Luxembourg. 131 s. ISBN:978-92-78-40525
CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. 2004. Evropská integrace- Evropská unie. Praha: Oeconomica. 377 s. ISBN: 80-245-0854-0
KRATOCHVÍL, P. 2008. Teorie evropské integrace. Praha: Portál. 218 s. ISBN: 978-80-7367-467-0
POMAHAČ, R., VIDLŠKOVÁ, O. 2002. Veřejná správa. Praha: C.H. Beck. 278 s. ISBN: 80-7179-748-0
SEDLÁČEK, V. 2009. Obecné správní právo. Praha: ASPI. 463 s. ISBN: 978-80-7357-382-9

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Martin Šmíd
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: 27. června 2011
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2012

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejňíková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. srpna 2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2012

Veronika Hofmanová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce JUDr. Martinu Šmídu za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce popisuje postupný vývoj evropské integrace s jejím právním vymezením. Popisuje instituce Evropské unie a zároveň jejich úlohu, činnost a principy fungování. Přibližuje členění územní samosprávy dle územních statistických jednotek NUTS, které byly zavedeny v rámci Evropské unie. Poslední část se zabývá veřejnými správami vybraných členských zemí a finančními prostředky, které čerpají v rámci NUTS. Nakonec jsou popsány přínosy a negativa členství v EU.

KLÍČOVÁ SLOVA

Evropská unie, integrace, veřejná správa, region, cíle

TITLE

Main features and objectives of the European integration process from the perspective of public management

ANNOTATION

This bachelor thesis describes the gradual development of European integration with its legal definition. Describes the European Union institutions as well as their role, activity and principles of operation. It shows the breakdown by local government territorial units for statistics NUTS that were introduced within the European Union. The last part deals with the public administrations of member countries and selected financial resources to draw on the NUTS. Finally, describe the benefits and disadvantages of EU membership.

KEYWORDS

European Union integration, public administration, region, target

OBSAH

ÚVOD	12
1 VÝVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE.....	14
1.1 VEŘEJNOPRÁVNÍ ASPEKTY EVROPSKÉ INTEGRACE	14
1.1.1 <i>Správní právo Evropské unie</i>	14
1.1.2 <i>Evropský správní prostor</i>	16
1.1.3 <i>Evropská územní samospráva</i>	17
1.2 ETAPY VÝVOJE EVROPSKÉ INTEGRACE	18
1.2.1 <i>První etapa (1945- 1950)</i>	18
1.2.2 <i>Druhá etapa (1951- 1973)</i>	19
1.2.3 <i>Třetí etapa (1973/74- 1984/85)</i>	20
1.2.4 <i>Čtvrtá etapa (1986- 1993)</i>	21
1.2.5 <i>Pátá etapa (od 1993)</i>	23
2 INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE.....	26
2.1 RADA EVROPSKÉ UNIE	27
2.1.1 <i>Hlavní funkce</i>	27
2.1.2 <i>Členové</i>	28
2.1.3 <i>Hlasování</i>	28
2.2 EVROPSKÁ KOMISE	29
2.2.1 <i>Hlavní funkce</i>	29
2.2.2 <i>Členové</i>	29
2.2.3 <i>Hlasování</i>	30
2.3 EVROPSKÝ PARLAMENT	30
2.3.1 <i>Hlavní funkce</i>	30
2.3.2 <i>Členové</i>	31
2.4 RADA EVROPSKÉ UNIE	32
2.4.1 <i>Hlavní funkce</i>	33
2.4.2 <i>Členové</i>	33
2.4.3 <i>Hlasování</i>	33
2.5 EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR.....	33
2.5.1 <i>Členové</i>	34
2.6 ÚČETNÍ DVŮR	34
2.7 DALŠÍ INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE	34
3 ÚZEMNÍ STATISTICKÉ JEDNOTKY (NUTS) A FONDY EVROPSKÉ UNIE	36
3.1 STRUKTURÁLNÍ FONDY A FOND SOUDRŽNOSTI	37
3.2 CÍLE EVROPSKÉ UNIE.....	38
3.3 NÁRODNÍ REFERENČNÍ RÁMEC A OPERAČNÍ PROGRAMY	40
3.4 ČESKÁ REPUBLIKA A ČLENĚNÍ NUTS	41
4 SYSTÉMY VS A ČLENĚNÍ DLE NUTS VE VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTECH EVROPSKÉ UNIE	43
4.1 FRANCIE	43
4.1.1 <i>Územní jednotky</i>	44
4.1.2 <i>Státní orgány</i>	44
4.1.3 <i>NUTS ve Francii</i>	45
4.1.4 <i>Čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie</i>	45
4.2 NĚMECKO	47
4.2.1 <i>Územní jednotky</i>	47
4.2.2 <i>Státní orgány</i>	47
4.2.3 <i>NUTS v Německu</i>	48
4.2.4 <i>Čerpání prostředků z fondů Evropské unie</i>	48
4.3 ITÁLIE	50
4.3.1 <i>Územní jednotky</i>	50
4.3.2 <i>Státní orgány</i>	50
4.3.3 <i>NUTS v Itálii</i>	51
4.3.4 <i>Čerpání prostředků z fondů Evropské unie</i>	51
4.4 SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ.....	53

4.4.1	Územní jednotky	53
4.4.2	Státní orgány	54
4.4.3	NUTS ve Spojeném království.....	55
4.4.4	Čerpání prostředků z fondů Evropské unie.....	55
4.5	PŘÍNOSY A NEGATIVA	57
ZÁVĚR.....		60
POUŽITÁ LITERATURA		63
SEZNAM PŘÍLOH		69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Instituce a jejich vlastnosti	27
Tabulka 2- Pořadí předsednictví EU od r. 2000- 2012.....	29
Tabulka 3- Politické frakce Evropského parlamentu	32
Tabulka 4- Úrovně NUTS	36
Tabulka 5- Rozdělení finančních prostředků z fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007–2013	40
Tabulka 6- Členění České republiky dle NUTS	41
Tabulka 7- Čerpání prostředků ze strukturálních fondů v rámci období 2007-2013 u vybraných zemí EU	57

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1- Finanční prostředky poskytované zemím Evropské unie na regionální rozvoj.....	38
Obrázek 2- Mapa České republiky rozdělená dle NUTS II (8 regionů soudržnosti) a NUTS III (14 krajů)	42
Obrázek 3- Způsobilé oblasti v rámci cílů EU ve Francii	46
Obrázek 4- Způsobilé oblasti v rámci cílů EU v Německu.....	49
Obrázek 5- Způsobilé oblasti v rámci cílů EU v Itálii.....	52
Obrázek 6- Způsobilé oblasti v rámci cílů EU ve Spojeném království	56

SEZNAM ZKRATEK

ALDE	Aliance liberálů a demokratů
BBC	British Broadcasting Corporation, rozhlasová a televizní společnost ve Velké Británii
ČR	Česká republika
DOM	Zámořské departmenty (francouzské území Beyond the Seas)
ECR	Evropská konzervativní a reformní skupina
ECU	Evropská měnová jednotka
EEC	Evropské hospodářské společenství
ECHMS	Evropská charta místní samosprávy
ECHRS	Evropská charta regionální samosprávy
EK	Evropská komise
ELS	Evropská lidová strana
EP	Evropský parlament
EPS	Evropské parlamentní shromáždění
EMS	Evropský měnový fond
EMU	Evropská měnová unie
ERDF	Evropský regionální rozvojový fond
ES	Evropská společenství
ESD	Evropský soudní dvůr
ESF	Evropský sociální fond
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EUROATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
EU- 15	Evropská unie 15 členských států (Belgie, Dánsko, Německo, Irsko, Řecko, Španělsko, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko, Finsko, Švédsko a Spojené království)
FS	Fond soudržnosti

Greens/EFA	Zelení/ Evropská svobodná aliance
GUE- NGL	Konfederace evropské sjednocené levice a Severské zelené levice
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní produkt
HSS	Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU
ICT	Informační a komunikační technologie
JEA	Jednotný evropský akt
LAU 1	Územní statistická jednotka odpovídající okresům
LAU 2	Územní statistická jednotka odpovídající obcím
NATO	Severoatlantická aliance
NORD	Nord Pas de Calais
NUTS 1	Územní statistická jednotka odpovídající státu
NUTS 2	Územní statistická jednotka odpovídající regionům
NUTS 3	Územní statistická jednotka odpovídající krajům
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OEEC	Organizace pro hospodářskou spolupráci
OP	Operační program
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
RE	Rada Evropy
SD	Progresivní aliance socialistů a demokratů
SF	Sociální fond
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
USA	Spojené státy americké
VB	Velká Británie
VS	Veřejný sektor
Z.E.A.T	Ekonomické zóny

ÚVOD

Evropský integrační proces znamená, že se propojují evropské země v rámci zákonodárného, hospodářského a politického sblížení. Integrace se projevuje také tím, že se jednotlivé země vzdávají některých svých pravomocí, které se přenášejí na společné instituce. Začal se postupně prohlubovat po druhé světové válce. Mezi hlavní instituce evropského integračního procesu můžeme řadit Evropskou unii a Radu Evropy.

Téma bakalářské práce Hlavní rysy a cíle evropského integračního procesu z pohledu veřejné správy, bylo zvoleno z důvodu zájmu o historický vývoj institucí, které jsou spojené s evropskou integrací, tzn. o Evropskou unii, její fungování, instituce a působení Evropské unie na veřejnou správu zemí, které jsou jejími členy. Je to zároveň i aktuální téma, protože Evropská unie neustále působí na členské země, jejich veřejnou správu a dění uvnitř daného státu.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat rysy a cíle evropské integrace z pohledu soudobých změn veřejnoprávních aktivit, které s integračním procesem bezprostředně souvisí.

První část bakalářské práce je zaměřena na vývoj evropské integrace. Zaobírá se zákonodárným vymezením, dále jsou zde vysvětleny a rozebrány pojmy správní právo, správní prostor v EU, evropská územní samospráva a popsán důležitý dokument pro veřejnou správu a to Evropská charta místní samosprávy přijatá Radou Evropy. Následně je zde popsán vývoj evropské integrace, který je rozčleněn do etap. Každá etapa má své časové vymezení a zaobírá se, pro to období aktuálním děním jako je např. první zmínky o sjednocení Evropy, založení Evropského společenství uhlí a oceli, podepsání Římských smluv a založení Evropské unie aj.

Následující kapitola rozebírá jednotlivé instituce Evropské unie. Samotná existence institucí EU je vymezena v čl. 13 Smlouvy o Evropské unii. Dané instituce by měly být nezávislé a reprezentovat zájmy Unie jako celku a tím členských zemí a také občanů. Dále jsou zde popsány jejich hlavní funkce, členové a způsob jejich hlasování [5].

Třetí kapitola vymezuje jednotlivé cíle EU a popisuje fondy Evropské unie a to strukturální fondy a fond soudržnosti, které se využívají v rámci daných cílů. Pro veřejnou správu Evropské unie je změněna struktura jednotlivých územních celků členských zemí, státy se člení na statistické územní jednotky NUTS, které také slouží pro lepší a efektivnější poskytování pomoci od EU prostřednictvím finančních prostředků z již zmíněných fondů. Je

zde také uveden příklad členění území dle NUTS v České republice a také podle jakých kritérií se dané územní jednotky stanovují.

Do čtvrté kapitoly jsou vybrány čtyři země (Francie, Německo, Itálie a Spojené království). Tyto státy jsou vybrány vzhledem k tomu, že si jsou svou velikostí podobné a také patří mezi ty větší země, na kterých lze nejlépe znázornit územní členění. Následně je toto členění u každého státu popsáno a rozděleno dle NUTS I, NUTS II a NUTS III. Poté na základě zjištění do které kategorie územních statistických jednotek patří území (region) z dané části země, je rozhodnuto, z kterého cíle mohou čerpat finanční prostředky v rámci cílů EU. Jako poslední jsou v této kapitole zhodnoceny přínosy a negativa působení Evropské unie na členské země. Přínosy jsou nejenom z pohledu čerpání fondů na základě cílů EU, ale např. i v rámci působení správního práva členských zemí na evropské správní právo aj. Negativa představují především dělbu pravomocí mezi Evropskou unií a členskými státy.

1 VÝVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE

V této kapitole jsou uvedeny základní pojmy, jako je správní právo EU, správní prostor EU a etapy vývoje evropské integrace. Všechny aspekty evropské integrace se navzájem prolínají a navazují na sebe.

1.1 Veřejnoprávní aspekty Evropské integrace

Tato kapitola se zabývá pojmy, jako je správní právo Evropské unie, evropský správní prostor a evropská územní samospráva.

1.1.1 Správní právo Evropské unie

Správní právo v Evropě je rozdílně tradováno od jednotlivých vlivných národních systémů, jejichž institucionální zakotvení nalezneme ve Velké Británii, Francii a v německy mluvících středoevropských zemích. Správní právo EU je relativně mladé, začalo se vyvíjet až ve druhé polovině 20. století [26].

Správní právo EU, je samostatný právní systém odlišný od právních řádů jednotlivých evropských zemí. Bylo především spjato s normotvornou a rozhodovací činností Rady a Komise, a to pod kontrolou Parlamentu a Soudu. V členských zemích EU se velice často uplatňují dva systémy správního práva (buď spolu, nebo vedle sebe) a to právo vnitrostátní a právo Evropské unie. Právo EU obsahuje části, které jsou účinným právem v členských zemích a také části, které mohou bezprostředně nebo být dodatečně (v případě nečinnosti orgánů členských států) přímo vykonávány orgány EU. Akty správního práva EU jsou vytvářeny metodou, která má zaručovat efektivitu různorodého výkonu veřejné správy. Předpisy EU/ES vznikají tak, že Komise předkládá jejich návrhy, které schvaluje Rada, když se akty týkají občanů tak rozhoduje i Evropský parlament. Prostřednictvím kvalifikované většiny se při hlasování v Radě zajišťuje účinnost této metody. Vykonávání těchto aktů je svěřeno Komisi a orgánům členských států a to vše pod kontrolou Soudu. Evropská exekutiva (Rada a Komise) je zdvojená a také dvojité kontrolovaná. Při kolizi Evropského práva a vnitrostátního práva platí systémové pravidlo aplikační přednosti komunitárního práva před právem členských států. Je ale potřeba, aby aplikace předpisu byla co nejkratší, to znamená, aby aplikace začala v první instanci u téhož národního orgánu, který běžně aplikuje i domácí právo a je z pohledu adresátů správních aktů orgánem co nejdostupnějším. Členské země jsou vázány loajalitou k právu EU, platí to ve vztazích národních orgánů a orgánů EU i v důsledcích pro rozhodování případných sporů. Využívání evropského práva v členských státech EU má společné rysy a to společné využívání právních prostředků obsažených v právu

EU i ve vnitrostátním správním právu. Legislativní opatření i správní akty EU stanovují nejprve povinnosti a mezitím jsou z vnitrostátní úpravy přebírány sankční a exekuční prostředky a odpovědnostní režim. Evropský soudní dvůr stanovuje specifické podmínky v rámci judikatury, kde pro bezprostřední použitelnost (aplikovatelnost) a pro bezprostřední účinek (efekt) aktů je potřeba splnit tyto požadavky:

- **zřetelnost a přesnost**, zejména při stanovení povinností,
- **bezpodmínečnost a nevázanost** na jinou úpravu či na zvláštní postup nebo zásah dalších orgánů a osob,
- **nezávislost** na správním uvážení či na jiné podstatné volnosti aplikace.

Existují tři různá pojetí a významy správního práva EU. Prvním je, že správní právo EU je komunitární tzn. právo Evropských společenství (EU, ES), které zahrnuje směrnice, nařízení, rozhodnutí přijatá na základě smluv a další prameny práva, resp. je to unijní správní právo. Druhý význam je, že jde o právo společného správního prostoru, tedy o právo vytvářené a používané na různých mezivládních úrovních spolupráce a sloužící nejenom pro účely administrativní kooperace a integrace členských států EU, ale i jiných nositelů a vykonavatelů veřejné správy, aniž by tomu bránily právní překážky vnitrostátní povahy. Třetí pojetí chápe správní právo EU jako právo, které je společné pro veřejnou správu evropských demokratických států, a to jak v rovině obecných pojmů, tak v rovině společných právních principů a základních institutů. Komunitární právo bylo původně právo hospodářské spolupráce, upravující volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu, právo společných politik a právo společných fiskálních a měnových opatření aj. Od přijetí Maastrichtské smlouvy se správní právo EU výrazně překračuje rámec svého původního zaměření. Např. zavedení občanství EU, neboli evroobčanství. „*Evroobčanství je osobní a nezcizitelné právní postavení státních příslušníků členských států Unie. Tyto osoby realizují svá speciální oprávnění, vznikající vzhledem k příslušnosti k Unii na jejím území, a to bez újmy na postavení příslušníků členských států*“ [26]. Právo EU chrání evroobčany proti případným nevýhodám, které by vznikaly z jiných státoobčanských svazků [26], [6].

Europeizmus správního práva- Europeizované správní právo je právo, které má buď vnitrostátní původ a bylo přizpůsobeno pro potřeby výkonu práva EU na různých úrovních veřejné správy, anebo ani přímo s uzkutčňováním práva EU nesouvisí [26].

1.1.2 Evropský správní prostor

Evropské správní právo v kontextu společného správního prostoru je právo administrativní spolupráce států, veřejnoprávních korporací a nevládních organizací ve sjednocující se Evropě [26].

Navazuje na úsilí RE, která má za cíl odstranění ve veřejné správě bariéry, které jsou spojeny s rozdělením Evropy na řadu států. RE přijala řadu úmluv, které stanovují společný správní prostor např. v mediální a informační veřejné správě, péče o kulturní dědictví a o životní prostředí, kontrol střelných zbraní či rozhodování o správních deliktech. Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci obcí a úřadů (Madridská úmluva), obsahuje ustanovení, které obsahuje jednak závazky smluvních stran k odstraňování politických, administrativních a právních bariér komplikujících přímou spolupráci a záruky toho, že přeshraniční spolupráce nebude ohrožovat vnitřní nedotknutelnost veřejné správy v rámci národních států. Přeshraniční spolupráce nesmí být znevýhodňována proti spolupráci územních společenství uvnitř hranic státu. Dále obsahuje vzory mezsíťových dohod (např. o podpoře přeshraniční spolupráce o regionálních přeshraničních konzultacích aj.) a vzory správních dohod, které uzavírají orgány územních společenství (např. o ustanovení konzultační skupiny o přeshraničním sdružení aj.). Úmluva také stanovuje, že uzavřené správní dohody nesmějí narušit dozor nad obcemi, regiony a činnostmi jejich orgánů, přičemž strany úmluvy mohou vyjádřit výhrady. Úmluva plně respektuje národní právo smluvních států při uzavírání dohod, v ČR jsou přeshraniční dohody pro územní společenství dána zákonem o obcích a o krajích. Ve druhé polovině 90. let byla Madridská úmluva dvakrát doplněna. První doplnění (první dodatkový protokol) uznává právo územních společenství uzavírat smlouvy se zahraničními partnery, ovšem se splněním určitých podmínek (např. dotčená území musí mít působnost a pravomoc v záležitostech, o nichž projednává smlouva aj.). Druhý dodatkový protokol upravuje to, že už by se Madridská úmluva neměla vztahovat jen na sousedící státy, ale měla by umožnit spolupráci orgánů územních společenství nesousedících zemí [26].

Evropská unie učinila nejvíce v rámci společného správního prostoru prostřednictvím instrumentů mezivládní spolupráce v oblasti svobody, vnitřní bezpečnosti a výkonu spravedlnosti. Nejznámější příklad se týká schengenského prostoru, který označuje společné území, ve kterém jsou odstraněny hraniční kontroly, a v nichž platí společné standardy vnitřní bezpečnosti. Tento prostor vznikl od poloviny 80. let prostřednictvím prostředků mezivládní spolupráce, do nichž se postupně zapojilo 13 členských států EU (kromě VB a Irska) a dva přidružené státy (Norsko a Island). Schengenská prováděcí úmluva stanovuje, že vnitřní

hranice mohou být na území EU překračovány na libovolných místech a neprovádějí se na nich kontroly osob. Policejní spolupráce také spadá pod tuto úmluvu, kde se smluvní strany zavazují, že si jejich policejní orgány při dodržování vnitrostátních právních předpisů budou vzájemně pomáhat při prevenci a odhalování trestných činů. Policisté kterékoli smluvní strany, kteří sledují osobu, která se pravděpodobně podílela na trestném činu, jsou oprávněni pokračovat ve sledování na území jiného státu, pokud tato smluvní strana povolí přeshraniční sledování na základě předem podané žádosti o pomoc. Smluvní strany Schengenské úmluvy spravují společný informační systém, který je tvořen národními sekcemi v každé zemi a centrální jednotkou, zajišťující společné technické funkce. Informační systém má udržovat na území zemí veřejný pořádek a bezpečnost, včetně bezpečnosti státu [26].

1.1.3 Evropská územní samospráva

Územní samospráva evropských zemí se týká nejen Evropské unie, ale i Rady Evropy, která vypracovala Evropskou chartu místní samosprávy (ECHMS).

První komunální charta byla RE přepracována do Evropské charty místní samosprávy, která byla podepsána v r. 1988 jedenácti zeměmi, jež přibližovaly právní základy místní samosprávy celoevropskému měřítku. Zásady místní samosprávy, které jsou obsažené v ECHMS se vztahují na všechny druhy místních společenství, která jsou ve smluvních státech, ovšem každá země může při přijímání nebo schvalování uvést na jaké druhy místních nebo regionálních orgánů bude platit působnost Charty, zda jí chtějí omezit nebo jí nechají vyjmout. Státy mohly přijmout Chartu bez výhrad nebo měly možnost vybrat dvacet ustanovení. ECHMS zajišťuje práva a ochranu práv místní samosprávy, která je nejbližší občanům a do jejíhož rozhodování se občané zapojují nejen formou volby zástupců do zastupitelstev obcí, ale i dalšími způsoby (např. místními referendy) vyjádřit se k rozhodování. Součástí Charty je vyjádření vztahu k ústředním vládám. Role vlád a státu je důležitá ve smyslu zajištění dostatečné ochrany proti nezasahování vlády do rozhodování samospráv v oblasti jejich vlastní působnosti. Charta dále vymezuje dohled nad činností místní samosprávy a pravidla pro získávání finančních prostředků, která vylučují ohrožení samostatnosti místní samosprávy, také dovoluje místním samosprávám spolupracovat a vytvářet vlastní sdružení a chrání vlastní právo na samosprávu. Tím, že státy přijaly Chartu, se zavázaly k zajištění politické, správní a finanční nezávislosti samosprávy [26].

Dalším důležitým dokumentem je Evropská charta regionální samosprávy (ECHRS) přijata r. 1997. Podle tohoto dokumentu má být princip regionální samosprávy zakotven v ústavě. Samosprávy mají mít vlastní volené orgány, které mají právo většinu záležitostí

týkajících se regionu převzít. V rámci kompetencí mají regiony právo na interregionální a přeshraniční spolupráci. Nikde nemohou být požadavky práv obyvatel a také menšin tak garantovány jako institucí samosprávných regionů [26], [37].

1.2 Etapy vývoje Evropské integrace

Vzhledem k druhé světové válce se začala projevovat ucelená evropská integrace až v druhé polovině 20. století, kdy mohla probíhat větší spolupráce evropských států a národů. Postupně se začaly vytvářet první společné instituce (integrační útvary) jako je Evropské sdružení uhlí a oceli, Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii.

Poválečný evropský integrační proces můžeme rozdělit do pěti základních etap [7], [31]:

- etapa integračních východisek, vycházející z výsledků druhé světové války (1945- 1950)
- etapa ekonomického a sociálního rozvoje a urychlování integračního procesu (1951- 1973)
- etapa strukturálních krizí a stagnace integračního procesu (1973/74- 1984/85)
- etapa příprav založení Evropské unie (1986- 1993)
- etapa utváření hospodářské, měnové a politické unie (od 1993)

1.2.1 První etapa (1945- 1950)

Evropa byla po zkončení druhé světové války velice oslabená, proto bylo potřeba jí posílit a postavit opět na vlastní nohy. Hlavní záměr směřoval k ekonomické a duchovní obnově evropského kontinentu [31].

Po zkončení druhé světové války bylo hlavním úkolem zajistit mír a bezpečnost. K uspořádání poválečné Evropy, se vyjádřil i Winston Churchill svým projevem r. 1943 v BBC, v němž navrhl ustavení Rady Evropy jako organizace na ochranu evropské kultury před nacisty a bolševiky. Uspořádání politických i ekonomických vztahů v poválečné Evropě bylo ovlivněno studenou válkou. Další z projevů Winstona Churchilla v r. 1946 ve švýcarském Zürichu navázal na předchozí iniciativy a nabádal k založení Spojených států evropských. Vše mělo být postaveno na francouzsko-německém partnerství. Hnutí za evropskou jednotu uspořádalo v r. 1947 kongres. Na kongresu byly předneseny návrhy, které také reagovaly na potřebu lidí, kteří měli po válce velký zájem o volný pohyb v Evropě, a o vytvoření společného trhu, který měl zajistit větší odbytovou příležitost a zlepšit

zahraniční obchod a tím posílit Evropu. Návrhy směřovaly k vytvoření: společný trh uhlí a oceli, celní unie, společná zemědělská politika, společné řešení výzkumu a využití atomové energie, hospodářská a měnová unie. Dále došlo ke koordinaci hospodářské politiky členských států (OECD) a vytvořila se celní unie zemí Beneluxu [7], [31], [40].

Prostřednictvím Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC) se USA snažilo přimět západoevropské státy k užší ekonomické spolupráci. Dokud nebylo rozhodnuto o osudu Německa, všechny tyto země se užší integraci bránily. Ve světě mělo nejvýznamnější postavení Sovětský svaz a USA. Evropa se proto snažila spojit své síly a těmto zemím se vyrovnat. Chtěla prostřednictvím spolupráce snížit vzrůstající vliv SSSR a ochránit před ním západní Evropu. Ve střední a východní Evropě, bylo ovšem ještě potřeba začlenit Německo do integračního procesu. Všechny tyto aspekty vedly k počátkům evropské integrace [7], [40].

V roce 1948 byl svolán Evropský kongres v Haagu, který jednal o evropské organizaci, která by zajišťovala spolupráci členských zemí v oblastech politických, kulturních a hospodářských. Stala se jí Rada Evropy, mezinárodní organizace týkající se evropské integrace, která spojuje jak hospodářskou tak i politickou a právní integraci. Byla založena v r. 1949 deseti zakládajícími zeměmi (Francie, Itálie, země Beneluxu, Norsko, Švédsko, Dánsko, VB a Irsko). Postupně se rozšiřovala a vyvíjela, rozhodující moment při vytváření právního standardu Rady Evropy je mechanismus ochrany lidských práv. Mezi další činnost RE patří vytváření společného smluvního prostoru a položení ústavních a právních základů místní demokracie. Kongres stanovil konkrétní podmínky členství nově vytvořené evropské organizace, kde se členem nemohla stát nedemokratická země. Rada Evropy jako první evropská organizace získala parlamentní orgán, Poradní shromáždění, ale jeho pravomoci byly pouze poradní. V dubnu 1949 byla podepsána Washingtonská smlouva zakládající Severoatlantickou alianci (NATO), která měla zajišťovat bezpečnost západní Evropy. Nadále hospodářskou obnovu evropských zemí zajišťovalo OEEC a ochrana demokracie spadala pod Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, která byla přijata Radou Evropy v roce 1950 [7], [40], [26].

Veškeré iniciativy pro sjednocení Evropy vedly v poválečném období ke vzniku několika organizací, které podporovaly myšlenku evropského sjednocení. Především se od sebe lišily představami o formě politického uspořádání a politickou orientací.

1.2.2 Druhá etapa (1951- 1973)

Tato etapa zahrnuje dlouhé období (23 let). První část prohlubuje integrační proces v ekonomické oblasti. Soustředí se na vznik Evropského sdružení uhlí a oceli (ESUO), kde

byla výsledkem tzv. sektorová integrace, kde se pravomoci týkající se uhlí a oceli odebraly členským zemím a spadaly pod společnou správu. Vše spravoval tzv. Vysoký úřad. Další organizace byly Rada ministrů, Shromáždění a Soudní dvůr. Tyto instituce tvořili základ pro instituce Evropské unie [31].

Druhá část se týká tzv. Římských smluv neboli vzniku EEC (Evropské hospodářské společenství) a Euroatom (Evropské společenství pro atomovou energii), čímž se integrační proces dostal i do jiných odvětví ekonomiky. Evropská společenství byla zřízena Smlouvou o založení Evropského společenství uhlí a oceli, Smlouvou o založení Evropského společenství atomové energie a Smlouvou o založení Evropského společenství. Hlavním cílem se stalo vytvořit společný jednotný trh s volným pohybem kapitálu, zboží, služeb a pracovních sil, posílit ekonomickou stabilitu, urychlit růst životní úrovně a rozvoj vzájemných vztahů členských států. Jako další byla podepsána Bruselská smlouva, na jejímž základě se vytvořila Společná rada a Komise a začalo se užívat společné označení Evropská společenství. Hlavními cíli se stala podpora hospodářských činností, neinflační růst ekonomiky, vysoká ekonomická výkonnost, vysoká zaměstnanost, sociální ochrana, ochrana životního prostředí, solidarita mezi členskými zeměmi aj. [7], [26], [31].

Evropské společenství bylo tvořeno šesti zakládajícími zeměmi a to Francií, Německem, Itálií, Belgií, Nizozemskem a Lucemburskem. V 60. letech docházelo k zájmovým střetům kvůli rozhodovacím procesům, kde se střetávaly dvě integrační koncepce. Na jedné straně stály státy, které upřednostňovaly širší využívání nadstátních orgánů a většinové hlasování (Itálie, Belgie, Nizozemsko, Lucembursko i Německo) a na straně druhé upřednostňování mezivládní formy spolupráce, bez nadstátních orgánů a s tendencí jednomyslnosti (Francie). Z těchto důvodů r. 1966 došlo k přijetí hlasování kvalifikovanou většinou [7].

Tato etapa byla ukončena haagským summitem, kde byly stanoveny nové cíle a záměry integračního procesu (byla přijata společná hospodářská politika, společný trh, posíleny rozpočtové pravomoci Evropského parlamentu a stanovily se vlastní příjmy Evropského společenství) [31].

1.2.3 Třetí etapa (1973/74- 1984/85)

První část této etapy se vyznačuje stagnací. Integrace zde byla ovlivněna měnovou krizí a „rovnými šoky“, což zapříčinilo zpomalení hospodářského růstu a vzestup nezaměstnanosti. Země tuto situaci převážně řešily zvyšováním vnitřního zadlužení a ES se snažila zmírnit strukturální problémy prostřednictvím nových nástrojů integrační politiky (v oborech, které byly nejvíce zasaženy např. ocelářství aj.). Zavedení Evropského sociálního fondu (ESF)

mělo přispět ke zmírnění situace, ovšem tento fond disponoval velmi omezenými prostředky. Jako nejlepší východisko z problémů se ukázala mezivládní forma spolupráce tzv. Evropská politická spolupráce, která měla koordinovat zahraniční politiky států ES [7].

Schůze Evropské rady se ukázaly jako velice efektivní a od r. 1974 byly pravidelné. Integrace zde nabrala mezivládní charakter. K ukončení krize značně přispělo vytvoření Evropského měnového systému (EMS) v r. 1979, který byl tvořen společným měnovým kurzem a národní centrální bankou zemí ES. EMS měl zajistit stabilizaci kurzů s využitím společné Evropské měnové jednotky (ECU). Také se urychlil vědecký a technický rozvoj v zemích Evropského společenství. Veškeré změny, které se udály, přiměly ostatní státy k přístupu k ES. Nejprve se připojila VB, Dánsko a Irsko (r. 1973) a poté se připojilo i Řecko (r. 1981), Španělsko a Portugalsko (r. 1986) [7].

V r. 1981 byl zájem ze strany Německa o zpřesnění pojmu „Evropská unie“ jako propojení EP a EPS pod Evropskou radu, rozšíření kompetencí Evropského parlamentu a zrušení principu jednomyslnosti u Rady ministrů. Evropský parlament vydal dokument: „Smlouva k založení Evropské unie“ (r. 1984), který měl definovat EU. Evropskou unií podle tohoto dokumentu tvořily tři základní „pilíře“ : Evropská společenství, Evropský měnový systém a Evropská politická spolupráce. Tento dokument byl přijat na summitu ve Fontainebleau. Dále zde byl učiněn významný krok ke společné zemědělské politice, řešily se problémy s rozpočtem ES, byly předloženy návrhy k fungování institucí, k rozšíření kompetencí EP a rozšíření hlasování kvalifikovanou většinou [7].

1.2.4 Čtvrtá etapa (1986- 1993)

V této etapě došlo k rozšíření zemí Evropské unie, proto se musely řešit nové záležitosti spojené s těmito zeměmi. Byla prohloubena spolupráce v hospodářské sféře, měnová politika, ochrana životního prostředí, výzkum a vývoj, ekonomická a sociální soudržnost a byly přijaty nové legislativní postupy (spolurozhodování). Prioritními aktivitami členských států se stalo završování jednotného vnitřního trhu a budování Evropské hospodářské a měnové unie, které mělo probíhat v letech 1990- 1992 [31].

Velký postup v integraci nastal v r. 1985 na zasedání Evropské rady, kde byl podepsán Jednotný evropský akt, který vstoupil v platnost r. 1987. Hlavním cílem JEA bylo dokončení jednotného vnitřního trhu s volným pohybem osob, zboží, služeb a kapitálu. V Radě ministrů se ustoupilo od hlasování na základě principu jednomyslnosti a přistoupilo se k hlasování kvalifikovanou většinou (v oblasti vnitřního trhu). Změna se týkala také volby do EP, což znamenalo, že bylo voleno přímou volbou občanů ES a bylo potřeba posílit postavení EP

v systému, kde největší roli prozatím měla Rada. Nově mohl EP rozhodovat v některých významných otázkách jako je např. přijímání nových členů nebo přidružení. Jednotný evropský akt dále začlenil Evropskou politickou spolupráci do Evropských společenství, což znamenalo, že EPS získala právní základnu. ES přibýly nové aktivity. Dříve tyto aktivity řešily sami členské státy jako je např. oblast vědy a výzkumu, životní prostředí a sociální politiky [7].

Projekt vnitřní trh vznikl na základě zhoršování pozice ES na světových trzích, zhoršovalo se konkurenční postavení, hrozilo zaostávání v technologickém směru a byla zde neustálá nezaměstnanost a s ní spojené sociální problémy. Vnitřní trh měl posílit ekonomický růst a zvýšit zaměstnanost. Měl přinést pozitivní účinky jak pro spotřebitele, tak pro producenty, přispět k modernizaci výrobních procesů i výrobků. Pozitiva byla spojena i s riziky, souvisejícími s transfery kapitálu a dopady na regionální zaměstnanost. Pro zavedení vnitřního trhu bylo potřeba překonat tři základní problémy a to fyzické či materiální, technické a daňové. První problém zahrnoval odstranění kontrol na vnitřních hranicích pro zboží, kapitál, služby a osoby. Technické problémy zahrnovaly odstranění rozdílů v normách, předpisech a administrativních či technologických pravidel, které bránily ve volném pohybu výrobních faktorů a efektivního využívání společného trhu. Odstranění daňových překážek mělo pomoci k lepším konkurenčním podmínkám. Na odstranění těchto tří problémů se velkým dílem podílela podnikatelská sféra i veřejnost. Malé a střední podniky poté mohli využívat rozsáhlý trh bez jakýchkoli bariér. V roce 1992 došlo k dovršení projektu vnitřního trhu, některé okruhy však nebyly stále vyřešené např. doprava, energetika, telekomunikace aj. [7].

Po roce 1992 se pokračovalo v upevňování vnitřního trhu prostřednictvím [7]:

- stálé vyhodnocování účinnosti komunitárních norem a jejich případné zjednodušování,
- vytváření stále příznivějšího prostředí pro podnikání, zahrnující větší konkurenci, kontrolu, různých forem státních subvencí, ochranu duševního vlastnictví, standardizaci a opatření na poli jakosti, kroky pomáhající malým a středním podnikům atd.,
- příspěvek ke zlepšování životního prostředí,
- včasnou transpozici Radou schválené legislativy vnitřního trhu do národních právních norem.

Tyto změny měly velký dopad na rozpočet ES a na způsob financování systému, proto bylo potřeba reformovat celou rozpočtovou politiku Společenství. Problémy se prohlubovaly i rostoucími náklady na společnou zemědělskou politiku a náklady spojené s potřebami integračního procesu. Změny ve financování rozpočtu byly spatřovány ve zpomalení růstu nákladů v zemědělském sektoru a v politice snižování rozdílů v ekonomice zemí i regionů s nižší ekonomickou úrovní. Nakonec došlo při zasedání Evropské rady v Bruselu ke kompromisům v různých sektorech, tak aby všichni něco získali a aby mohli z části realizovat své zájmy na úkor toho, že se museli v některých otázkách ustoupit [7]. *„Jednání v Bruselu zajistilo střednědobé financování ES s reformou společné zemědělské politiky, která by byla pro zemědělský sektor sociálně únosná, a s vytvořením či dotvořením takových strukturálních fondů, jež by odrazily potřebu nových členských států Řecka, Španělska, Portugalska, ale i dalších států regionů“* [7].

1.2.5 Pátá etapa (od 1993)

„Toto období započalo podpisem Smlouvy o Evropské unii r. 1992, která byla podepsána dvanácti zeměmi v nizozemském Maastrichtu“ [41]. Cílem tohoto období je vytvoření Evropské unie jako nadnárodní integrované politické organizace se společnou zahraniční politikou a společnou měnou.

Za hlavní principy fungování EU je považována zásada subsidiarity a respekt k demokracii a základním lidským právům. Hlavní cíle Smlouvy o EU jsou tvořeny: Podpora úsilí a trvalý ekonomický a sociální rozvoj členských zemí EU a jejich obyvatel, prosazování evropské identity na mezinárodním fóru prostřednictvím společné zahraniční a bezpečnostní politiky, rozšiřování práv a obhajoba zájmů občanů členských zemí, prohlubující se spolupráce členů EU v právních a vnitřních záležitostech a nakonec úsilí o udržení a prohloubení dosavadních výsledků. Maastrichtská smlouva (1992, v platnost 1993) začleňuje pod EU Evropské společenství a mimoekonomické aktivity: společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP), spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti a justice. Tyto dva zmíněné sektory se postupně začleňují do integrace. Maastrichtská smlouva vytvořila pilířovou strukturu, jejíž části mají rozdílný charakter [31], [41].

Evropská unie je tvořena třemi základními pilíři [7]:

- první pilíř: Evropská společenství (např. Společná zemědělská politika, Společná hospodářská a měnová unie, Celní unie a Společný trh, Dopravní politika, Vzdělání a kultura atd.),

- druhý pilíř: společná zahraniční a bezpečnostní politika,
- třetí pilíř: justice a vnitřní bezpečnost.

Toto bylo dále rozšířeno např. o rozvoj spolupráce mezi regiony, výstavba a rozvoj transevropských sítí, podpora a výzkum technického rozvoje, posilování konkurenčních schopností průmyslu, politika lepšího přístupu k tvorbě a ochraně životního prostředí, orientace na prohlubování procesu hospodářské a sociální soudržnosti a podpora harmonického a vyváženého rozvoje ekonomických aktivit a trvalý a neinflační hospodářský růst aj. Maastrichtská smlouva dále určila pravidla pro hospodářskou a měnovou politiku, zahrnuje ochranu spotřebitele, životní prostředí, transevropské dopravní, energetické a spojové sítě, rozšířila kompetence EP, volebí období Komise a EP se sblížila [7].

Maastrichtská smlouva nevyřešila vše, proto proces v r. 1997 pokračuje zasedáním Evropské rady v Amsterdamu, které zakončilo podepsáním Amsterodamské smlouvy. Amsterodamská smlouva vychází s Maastrichtské smlouvy. *„Měla za úkol zhodnotit první zkušenosti a dořešit problémy, na jejichž řešení se členské státy nedokázaly na počátku 90. let shodnout [41].“* *„Stanovuje plány na reformu orgánů EU, posiluje váhy Evropy ve světě a zvýšení podpory zaměstnanosti a práv občanů [18].“* Pilířová struktura EU zůstala zachována, oblast volného pohybu osob byla převedena do prvního pilíře jako součást podmínek fungování vnitřního trhu a do EU byly zahrnuty Schengenské dohody. Počátkem r. 1995 se staly členy EU další tři země Finsko, Rakousko a Švédsko. Ve stejné době počaly podávat žádost o přistoupení i státy střední a východní Evropy. Amsterdamská smlouva připouštěla pouze přistoupení pěti nových zemí do EU, pro větší počet zemí, bylo potřeba dalších úprav a svolání další konference. Amsterdamská smlouva vyústila v další konferenci v Nice. Na základě Kodaňských kritérií se pravidelně posuzovali kandidáti pro Evropskou unii, podmínky a kritéria přijetí jsou: politická, ekonomická, institucionální a legislativní. Na základě pravidelných zpráv a výsledků Evropská rada r. 1997 rozhodla zahájit jednání s nejlépe hodnocenou skupinou zemí (Maďarsko, Polsko, Českou republikou, Slovinskem, Estonskem a Kypr). Evropská rada zahájila jednání s dalšími zeměmi r. 1999 a to Lotyšskem, Litvou, Slovenskem, Bulharskem, Rumunskem a Maltou. V 90. letech také vyústily přípravy na přijetí jednotné měny. V roce 1999 přijalo prvních jedenáct zemí jednotnou měnu euro a vytvořila se Evropská měnová unie (EMU), o tři roky později byly dány do oběhu bankovky a mince jednotné měny [7], [18], [41].

Mezivládní konference v Nice umožnila východní rozšíření až o dalších deset či dvanáct členů na celkový počet dvaceti sedmi zemí. Přerozdělila hlasy a mandáty, které přidělila

potenciálním novým členským státům, došlo k úpravě rozhodovacích pravidel v Radě, rozšíření oblastí rozhodování kvalifikovanou většinou v Radě, omezení budoucího růstu počtu členů Komise, posílení hlasování kvalifikovanou většinou v důležitých otázkách (např. strukturální fondy), zvýraznila se role předsedy Komise aj. Po konferenci v Nice rozhodla Evropská rada v Laeken o svolání Konventu o budoucnosti Evropské unie. Zahájil svou práci 28. února 2002, a ukončil 10. července 2003. V Konventu zasedli zástupci vlád a parlamentů členských států spolu s členy Evropského parlamentu a Komise EU. Každá členská země vyslala jednoho zástupce vlády a dva poslance národních parlamentů. Konvent svolával zasedání (jednou měsíčně) a tvořil činnost pracovních skupin [7], [39].

V květnu vzniklo šest skupin, které se zabývaly jednotlivými otázkami [39]:

- Princip subsidiarity,
- Charta lidských práv a její začlenění do smluv,
- Právní subjektivita EU,
- Role národních parlamentů,
- Doplnkové kompetence EU,
- Hospodářská a finanční spolupráce.

Koncem června se připojily další čtyři skupiny:

- Vnitřní bezpečnost a spravedlnost (III. pilíř),
- Vnější vztahy EU,
- Obranná politika,
- Zjednodušení právních nástrojů a procedur.

Výsledkem Konventu bylo vytvoření rozsáhlého dokumentu, Návrhu smlouvy o ústavě pro Evropu (2003), který byl později ještě upraven. Smlouva řešila všechny hlavní problémy EU (právní subjektivita EU, přesné vymezení kompetencí EU, sjednocení legislativních procedur, začlenění Listiny základních práv aj.) a upravil institucionální rámec s cílem zjednodušit a zefektivnit rozhodovací procesy v EU (stálé předsednictví, zavedení funkce ministra zahraničních věcí, omezení počtu členů Komise, změna rozhodovací procedury v Radě aj.) [39]. „*V říjnu 2004 dvacet pět členů již rozšířené EU podepsalo Smlouvu zřizující ústavu pro Evropu. Tento krok byl však zastaven, když dvě ze zemí zakládající Šestky Ústavní smlouvu v referendu odmítly [39].*“

2 INSTITUTE EVROPSKÉ UNIE

Instituce Evropské unie jsou nezávislé a reprezentují zájmy Unie jako celku, členských zemí a jejich občanů. Proto se na ně obracejí členské země se svými potřebami, žádostmi a snaží se je také jistým způsobem ovlivňovat prostřednictvím svých zástupců.

V Evropské unii hraje hlavní roli trojúhelník Evropská komise, Rada EU, Evropský parlament, který doplňuje Evropský soudní dvůr, proto se někdy používá pojem institucionální čtyřúhelník. Komise tedy navrhuje a zajišťuje používání přijatých opatření, Evropský parlament spolurozhoduje, doporučuje a kontroluje. Rada Evropské unie rozhoduje a Soudní dvůr Evropské unie řeší spory. Tyto instituce doplnila v roce 1974 Evropská rada. Institucionálnímu trojúhelníku pomáhají poradní instituce: Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů [5].

„Základní smlouvy Unie stanovují pravomoci, úkoly, pravidla a postupy institucí EU, kterými se musí řídit. Existence institucí EU je stanovena v čl. 13 Smlouvy o Evropské unii. Činnost institucí pak podrobněji upravují příslušná ustanovení Smlouvy o fungování EU [5].“

V Nice byla 1. února 2003 uzavřena smlouva, která změnila institucionální systém Evropské unie. Byla potřeba reforma evropských institucí zaměřená na jejich zefektivnění poté, co se počet členských států zvýšil na 27. Umožnila nové složení Evropské komise a pozměnila hlasovací systém v Radě [47].

Mezi instituce Evropské unie patří:

- Rada Evropské unie
- Evropská komise
- Evropský parlament
- Evropská rada
- Soudní dvůr Evropské unie
- Účetní dvůr
- Další instituce Evropské unie

Tabulka 1- Instituce a jejich vlastnosti

Instituce	Sídlo	Předseda	Počet členů	Funkční období
Evropská rada	Brusel	Herman Van Rompuy	27+ 1	není
Rada EU	Brusel, Lucemburk	Z předsedající země	záleží na formaci	není
Evropská komise	Brusel	José Manuel Barosso	27	5 let
Evropský parlament	Brusel, Štrasburk, Lucemburk	Martin Schulz	736	5 let
Evropský soudní dvůr	Lucemburk	Vassilios Skouris	27+ 8	6 let
Evropský účetní dvůr	Lucemburk	Vítor Manuel da Silva Caldeira	27	6 let

Zdroj: [5]

2.1 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie je rozhodující politický orgán. Původní název Rada ES nahradil v roce 1993 nynější název Rada Evropské unie (Rada, resp. Rada ministrů). Schází se od r. 1986 dvakrát ročně. Zpočátku měla Rada rozhodovací pravomoci a měla i značnou část exekutivních kompetencí. Poté přenesla část svých výkonných pravomocí na Komisi a část svých pravomocí přenesla na EP. Záležitosti, které spadají do 1. pilíře EU (ES), už nemůže sama ovlivnit, může rozhodovat pouze na základě návrhu Komise. Radě zůstala nadále rozhodující úloha v institucionální struktuře EU [7].

2.1.1 Hlavní funkce

Její hlavní funkce je zastupování zájmů členských států na úrovni Evropské unie, schvaluje akty sloužící k uskutečňování politik Evropské unie a k jejich koordinaci a zároveň rozhoduje o nezávažnějších otázkách týkajících se EU jako celku. Dále se zabývá otázkami kolem

zahraniční a bezpečnostní politiky a týká se jí všechno, co se týká rozšiřování počtu členů Evropské unie [29].

2.1.2 Členové

V předsednictví Rady se střídají členské země po šesti měsících. Za každou členskou zemi jsou zde Ministři. Ministrů je celkem 27 (z každé země jeden), scházejí se podle projednávaných otázek např. ministři zahraničí, ministři financí atd. Nejvýznamnější radou je Rada pro všeobecné záležitosti, kde se projednávají zásadní otázky týkající se Evropské unie (další jsou např. Rada pro zahraniční věci a Rada pro hospodářské a finanční záležitosti aj.).

2.1.3 Hlasování

Hlasování bylo do 80. let na principu jednomyslnosti, dnes se forma tohoto hlasování uplatňuje pouze u citlivých otázek. V dnešní době se používá hlasování prostou většinou (14 a více hlasů) či hlasování kvalifikovanou většinou (hlasů různých zemí mají různou váhu, př. ČR má 22 hlasů, pro rozhodnutí je potřeba 255 hlasů z celkového počtu 345 hlasů, což je 62% z celkového počtu obyvatel EU)

Významné postavení má v Radě Evropské unie Výbor stálých zástupců, který přijímá významná rozhodnutí, je tvořen vedoucími členských států. Jsou zde také pracovní skupiny, které se podílejí na každodenní činnosti Rady, jsou tvořeny členy diplomatických zastoupení členských států a pracovníky sekretariátu Rady a EK. Dále také Ad hoc skupiny které řeší specifické problémy. Sekretariát Rady, v jeho čele stojí generální tajemník, který získal po přijetí Amsterdamské smlouvy nové pravomoce a to v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Sekretariát řeší operativní problémy [29].

Tabulka 2- Pořadí předsednictví EU od r. 2000- 2012

Rok	Země	Rok	Země
2000	Portugalsko/ Francie	2007	Německo/ Portugalsko
2001	Švédsko/ Belgie	2008	Slovinsko/ Francie
2002	Španělsko/ Dánsko	2009	Česká republika/ Švédsko
2003	Řecko/ Itálie	2010	Španělsko/ Belgie
2004	Irsko/ Nizozemsko	2011	Maďarsko/ Polsko
2005	Lucembursko/ Velká Británie	2012	Dánsko/ Kypr
2006	Rakousko/ Finsko	2013	Irsko/ Litva

Zdroj: upraveno podle [33]

2.2 Evropská komise

Evropská komise má výkonnou, kontrolní a zákonodárnou pravomoc. Zastupuje nadnárodní princip, tzn., že prosazuje zájmy EU jako celku a tvoří protiváhu zájmům jednotlivých členských států. Je iniciátorem legislativy a výkonným orgánem Evropské unie. Evropská komise vznikla v 50. letech 20. století. Symbolizuje nadnárodní rozměr evropské integrace. Komisi podporuje několik pomocných úřadů a agentur, které se nachází ve všech členských státech (např. v Lucemburku Úřad pro úřední tisky Unie, který vydává Úřední věstník Evropské unie) [2].

2.2.1 Hlavní funkce

Evropská komise předkládá Parlamentu a Radě právní návrhy, soustřeďuje svou činnost na provádění společných politik a to zemědělské, dopravní a obchodní. Dále také zajišťuje soutěžní prostředí na trzích členských zemí EU, sestavuje návrh rozpočtu EU a také ho spravuje. Spravuje fondy EU a dohlíží na dodržování zákonodárství. V rámci provádění evropských politik EK navrhuje různá detailní opatření na jejich zavádění. Také vymáhá akty EU společně se Soudním dvorem. Zastupuje EU na mezinárodní úrovni, např. při sjednávání dohod mezi EU a jinými zeměmi [2], [29], [31].

2.2.2 Členové

Do r. 2004 mohly větší státy nominovat dva kandidáty na komisaře (Německo, Itálie, Francie, Velká Británie a Španělsko), celkem tedy bylo až 20 komisařů. Na základě Smlouvy

z Nice došlo od r. 2005 ke změně složení Komise. Každý stát od této doby navrhuje jednoho kandidáta na komisaře, Komise měla 25 členů. S přijetím dalších dvou zemí do EU v roce 2007 se také zvýšil počet komisařů. Od 1. ledna 2007 tak má Komise 27 členů [2].

V čele stojí Kolegium komisařů 27 členů (po 2 členech je Spolková republika Německo, Francie, Velká Británie, Itálie a Španělsko, ostatní členské státy mají v Komisi po jednom zástupci), které má stálé složení. Scházejí se jednou týdně v Bruselu. Má svého předsedu (komisaře). Členové komise pracují nezávisle na svých vládách [29].

2.2.3 Hlasování

Evropská komise rozhoduje prostou většinou (14 hlasů a více) na základě principu subsidiarity (rozhodování na co nejnižší a nejefektivnější úrovni), v praxi se však používá zásadu konsensu. K urychlení práce se vyvinuly dvě procedury [2]:

- zmocňovací procedura - kdy člen Komise může samostatně rozhodnout o konkrétní věci bez toho, aby byla zrušena společná odpovědnost celé Komise,
- oběhová (písemná) procedura – generální sekretariát dává písemně jednotlivým službám a kabinetům komisařů návrhy, u kterých se projeví shoda. Nejsou-li do určité doby nějaké námítky ani připomínky, považuje se návrh za schválený.

2.3 Evropský parlament

Původní označení EP bylo Parlamentní shromáždění, které existuje od začátku evropského integračního procesu. Existuje od roku 1962, kdy byl označován jako poradní shromáždění Evropského hospodářského společenství. Maastrichtská a Amsterdamská smlouva v 90. letech jej přeměnily na zákonodárný orgán (se zákonodárnou a rozpočtovou pravomocí se dělí s Radou) [4], [31].

Evropský parlament je přímo volený demokratický orgán (volen na 5 let), který reprezentuje politickou vůli občanů EU. Má kontrolní, rozpočtovou a legislativní pravomoc. EP má tři sídla a to v Lucemburku (generální sekretariát) ve Štrasburku (plenární zasedání) a v Bruselu (zasedání výborů).

2.3.1 Hlavní funkce

Projednává společně s Radou a přijímá rozpočet Evropské unie (jehož návrh vypracovává Komise), podílí se na legislativním procesu společně s Radou, vykonává dohled nad činností dalších orgánů EU, především dohlíží na Evropskou komisi, kontroluje tak demokratičnost

jejich fungování. Také projednává otázky celoevropského významu a spolurozhoduje o přijímání nových členů EU a závazků EU [21], [29].

2.3.2 Členové

Poslanci (Europoslanci) se shromažďují do politických frakcí (nejsou rozděleni podle státní příslušnosti, ale podle politické příslušnosti) do tzv. Evropských stran. Poslanci také pracují ve výborech a zastupují zájmy občanů.

Poslanců je celkem 736, za ČR je v EP 22 europoslanců (pro období 2009- 2014 za ČR např. Březina, Dušek). Počet poslanců se řídí počtem obyvatel určitého státu a jsou voleni na pět let. Lisabonská smlouva stanovuje minimální počet poslanců na zemi 6 a maximální 96. Současný počet křesel pro jednotlivé státy odpovídá počtu, který platil před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost, proto pro příští funkční období bude tento počet upraven (např. počet evropských poslanců Německa bude snížen z 99 na 96) [4], [21].

Poslanci tvoří tzv. výbory a delegace. Stálé výbory, se podílejí na legislativním procesu. Počet výborů není pevně daný (pro roky 2009-14 existuje 23 výborů). Výbory vypracovávají a přijímají zprávy o legislativních návrzích, přicházejí se zprávami z vlastního podnětu, připravují materiály pro plenární zasedání Parlamentu, posuzují a předkládají pozměňovací návrhy směrnic a nařízení vypracovaných Evropskou komisí. Delegace podporují vzájemné vztahy mezi Evropskou unií a parlamenty třetích zemí. Existují čtyři kategorie delegací [4]:

- meziparlamentní delegace - udržují vztahy s parlamenty zemí mimo Evropskou unii, které nejsou kandidátskými zeměmi,
- smíšené parlamentní výbory - udržují vztahy s parlamenty kandidátských zemí nebo přidružených zemí k EU,
- delegace Evropského parlamentu ve Smíšeném parlamentním shromáždění AKT-EU - udržují vztahy s africkými, karibskými a tichomořskými státy,
- delegace Evropského parlamentu v Parlamentním shromáždění EU-Středomoří - koordinace práce delegací v rámci Konference předsedů delegací.

Vedle výborů tvoří poslanci politické skupiny (frakce), kde jsou sdruženi podle politické, nikoli státní příslušnosti. Rozhodují o agendě plenárního zasedání a předkládají návrhy na změny.

Tabulka 3- Politické frakce Evropského parlamentu

Politické skupiny (frakce)	Zkratka	Počet poslanců	Předseda/ové
Evropská lidová strana	ELS	271	Joseph Daul
Progresivní aliance socialistů a demokratů	SD	190	Hannes Swoboda
Aliance liberálů a demokratů	ALDE	85	Guy Verhofstadt
Zelení/ Evropská svobodná aliance	Greens/EFA	58	Daniel Cohn-Bendit, Rebecca Harms
Evropská konzervativní a reformní skupina	ECR	53	Martin Callanan
Konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice	GUE- NGL	33	Lothar Bisky
Svoboda a demokracie	-	33	Nigel Farage, Francesco Speroni
Nezařazení poslanci (30)			

Zdroj: Upraveno podle [4]

2.4 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie (Evropský summit) je hlavním politickým orgánem EU, který stojí na vrcholu právního systému Evropské unie. Vyvinula se na počátku 70. let z pravidelných schůzek nejvyšších představitelů členských zemí (hlav států a předsedů vlád). Jedná se tedy o setkání na nejvyšší úrovni. Její činnost byla zahájena společným prohlášením zástupců členských států při jejich setkání v Paříži roku 1974. První summit Rady EU se konal v roce 1975 v Dublinu. Stálou součástí Evropského společenství se Rada EU stala přijetím Jednotného evropského aktu v roce 1986. Oficiální status má od roku 1992 a v roce 2009 se stala sedmým úředním orgánem EU [3], [5], [20].

2.4.1 Hlavní funkce

Rada EU je orgán odpovědný za základní politická rozhodnutí, řešení závažných politických problémů a určování směru vývoje evropské integrace. Slouží jako fórum pro vrcholnou politickou diskuzi v krizových situacích a často napomáhá vyřešit případné spory a neshody mezi členskými státy, tím že hledá společné postoje a formulace strategií dalšího vývoje Unie. Dává podněty k úpravě zakládajících smluv, vyjadřuje se k vnějším vztahům Evropské unie a Společné zahraniční a bezpečnostní politice. Rada EU nemůže schvalovat právní předpisy. Může konsensem přijímat politická rozhodnutí o prioritách budoucího vývoje. Po každém zasedání Rada EU povinně předkládá Evropskému parlamentu zprávu o jednání [3], [31].

2.4.2 Členové

Skládá se z nejvyšších představitelů členských zemí (tj. hlav států nebo ministerští předsedové, stálý předseda Evropské rady, předseda Evropské komise). Schází se čtyřikrát ročně na oficiálních zasedáních, v případě potřeby se může Evropská rada sejít i na tzv. mimořádných zasedáních v Bruselu. Jednání se řídí mezivládním principem, který zaručuje rovnost a suverenitu všech členských zemí. V současnosti je předsedou Herman Van Rompuy, který byl zvolen na období od 1. prosince 2009 do 31. května 2012. Členové zasedají obvykle dvakrát za 6 měsíců. Když je potřeba, předseda může svolat mimořádné zasedání. Zasedání se zpravidla konají v Bruselu [3], [20].

2.4.3 Hlasování

Evropská rada obvykle rozhoduje konsenzem nebo v některých případech přijímá rozhodnutí jednomyslně nebo kvalifikovanou většinou. Předseda Evropské rady, předseda Komise a vysoká představitelka pro zahraniční a bezpečnostní politiku nemají hlasovací právo [20].

2.5 Evropský soudní dvůr

Soudní dvůr nese odpovědnost za jednotnost výkladu a aplikace práva Evropských společenství, kontroluje legitimitu rozhodování Rady a Evropské komise, rozhoduje o podáních a dotazech z oblasti práva ES, které vznášejí soudy členských států. Má pravomoc řešit právní spory mezi členskými státy EU, institucemi EU, podniky a fyzickými osobami. K Soudnímu dvoru se může obrátit každý členský stát, který se domnívá, že jiný členský stát

porušil komunitární právo. ESD disponuje vynucovacími nástroji (sankcemi). Výroky ESD mohou mít ústavní i ekonomické důsledky [55].

Druhy případů, ve kterých Soudní dvůr vynáší rozsudky [48]:

- řízení o předběžné otázce- když soudy členských států požádají Soudní dvůr, aby jim upřesnil výklad práva EU,
- žaloba pro nesplnění povinnosti- vedení žaloby proti členskému státu EU, který neuplatňuje některý z právních předpisů EU,
- žaloba na neplatnost- žaloba, jejímž účelem je zrušit platnost právních předpisů EU, které porušují smlouvy nebo základní práva EU,
- žaloba pro nečinnost- žaloba vedená proti orgánům EU, které nepřijaly rozhodnutí, jež po nich bylo požadováno,
- přímé žaloby- podané jednotlivci, podniky nebo organizacemi proti určitým rozhodnutím nebo krokům EU.

2.5.1 Členové

Evropský soudní dvůr se skládá z 27 *soudců* (jeden za každý členský stát) a 8 *generálních advokátů*, kteří jsou jmenováni na dobu 6 let. Generální advokáti pomáhají soudu, např. poskytují odborné a nestranné stanovisko k případu.

2.6 Účetní dvůr

Účetní dvůr má povinnost vydávat prohlášení o věrohodnosti účtů, kterým potvrzuje spolehlivost účtů a zákonnost a správnost uskutečněných operací v rámci rozpočtu Společenství. I účty vnitřní správy Účetního dvora jsou kontrolovány (každoročně nezávislým auditorem). Člen (27 členů) Účetního dvora je auditor, který musí být kvalifikovaný a nezávislý [22].

2.7 Další instituce Evropské unie

Mezi další instituce patří [5]:

- Hospodářský a sociální výbor,
- Výbor regionů,
- Evropská centrální banka,
- Evropská investiční banka,

- Evropský ombudsman,
- Inspektor ochrany údajů aj.

3 ÚZEMNÍ STATISTICKÉ JEDNOTKY (NUTS) A FONDY EVROPSKÉ UNIE

Každá členská země EU má vlastní vývoj územněsprávního členění, které odpovídá potřebám státní správy a obyvatel. Protože je v Evropské unii 27 různých správních systémů, způsobuje omezení vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů pro účely politiky HSS. Proto Evropská unie geograficky rozdělila své území za účelem shromažďování, předávání a zveřejňování statistických údajů členských států a Společenství. Tyto statistiky jsou poté zveřejňovány v tzv. klasifikaci územních statistických jednotek (NUTS), které byly zavedeny v roce 1988. Tyto jednotky jsou určeny pouze pro statistické účely, a nemusí odpovídat oficiálním správním jednotkám. Na základě NUTS jsou dle počtu obyvatel definovány tři hlavní úrovně regionálního členění území, které je vidět v následující tabulce [17], [44].

Tabulka 4- Úrovně NUTS

Úroveň	(Doporučený) min. počet obyvatel	(Doporučený) max. počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Zdroj: [44]

NUTS také Klasifikujeme [17]:

- Sběr, zpracování a harmonizace regionálních statistik,
- Sociálně-ekonomické analýzy regionů,
- Definice regionální politiky Evropské unie.

Regionální politika Evropské unie neboli politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je založena na principu, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie a vyrovnaly se rozdíly v prosperitě mezi jednotlivými zeměmi i regiony.

Mezi cíle regionální politiky patří [43]:

- pomáhat všem regionům při dosahování jejich plného potenciálu,

- zlepšovat konkurenceschopnost a zaměstnanost na regionální úrovni pomocí investic do oblastí s vysokým potenciálem růstu,
- zvýšit životní úroveň v zemích, které se k EU připojily v roce 2004, na průměr EU.

Příčiny nerovností mezi jednotlivými regiony jsou různé např. dlouhodobé znevýhodnění v důsledku zeměpisné odlehlosti regionu, sociální a hospodářské změny, dědictví po bývalém systému centrálně plánovaného hospodářství aj. Nerovnosti (znevýhodnění) se projevují v několika formách, buď jako sociální úpadek nebo jako nekvalitní školy, vyšší nezaměstnanost a nedostatečná infrastruktura. Mezi nejbohatší země Evropské unie patří Lucembursko a nejchudšími zeměmi se stali nově přistoupené země Rumunsko a Bulharsko. Politika HSS je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti [43], [44].

3.1 Strukturální fondy a Fond soudržnosti

Strukturální fondy (SF) jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony). Existují dva strukturální fondy a to Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF).

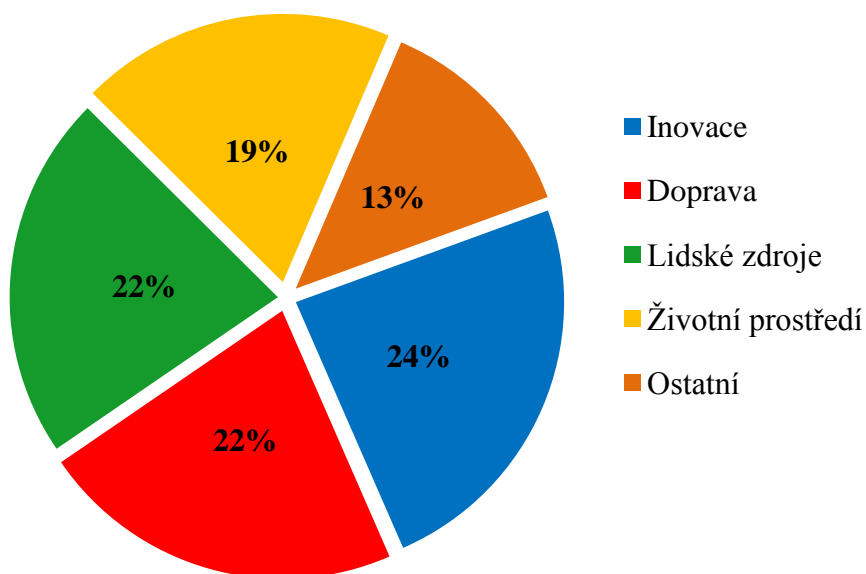
Prostřednictvím ERDF jsou podporovány investiční projekty (např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek), inovační potenciály podnikatelů, podpora začínajících podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu aj.

Prostřednictvím ESF jsou podporovány především neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty (např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel), dále je podporována tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích

pracovníků škol v oblasti řízení a personální politiky, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru aj.

Již zmíněný fond využívaný politikou HSS je Fond soudržnosti (FS), ten je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států (ne regionů). Má podobné zaměření jako ERDF, jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, ale má jenom zaměření na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí. Finanční prostředky všech fondů směřují do 15 zemí, jejichž životní úroveň je nižší než 90 % průměru EU. Nejvíce těchto prostředků směřuje do členských států EU ve střední a východní Evropě a do regionů se zvláštními potřebami v ostatních zemích [43], [44].

Na obrázku jedna jsou znázorněné rozvržené finanční prostředky poskytované členskými zeměmi EU na regionální rozvoj mezi jednotlivé sektory jako je Inovace, doprava, Lidské zdroje, životní prostředí a ostatní.

Obrázek 1- Finanční prostředky poskytované zeměmi Evropské unie na regionální rozvoj

Zdroj: [43]

3.2 Cíle Evropské unie

Prostřednictvím již zmíněných fondů (ERDF, ESF a SF) poskytuje Evropská unie finanční prostředky členským zeměmi na základě cílů regionální politiky. Na každé období jsou

zvoleny jiné cíle, na období 2007–2013 jsou stanoveny tři základní cíle. Na tyto cíle vymezila EU „347 miliard eur“ [49], což představuje více než třetinu rozpočtu EU.

Cíle Evropské unie [44]:

- Cíl konvergence,
- cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- cíl Evropská územní spolupráce.

Konvergence podporuje hospodářský a sociální rozvoj regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším jak 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Regiony, které tuto hranici překročí (v důsledku rozšíření EU o chudší regiony) získají přechodné financování, jehož objem se postupně snižuje, tyto regiony také nazýváme regiony „phasing-out“ (HDP na osobu překračující 75 % průměru EU-25, ale nižším než 75 % průměru EU-15). Z tohoto cíle mohou také čerpat státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Regiony, které opět tuto hranici HND překročí, získají zvláštní přechodné financování, jehož objem se postupně snižuje. Tento cíl je financovaný z ERDF, ESF a FS. Na tento cíl byly vyhrazeny prostředky ve výši 81,54 % z celkového objemu. V České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy [38], [44].

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, slouží nejen k posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů, ale i k posílení zaměstnanosti v regionech. Představuje podporu inovací, podnikavosti, ochranu životního prostředí, dostupnost, přizpůsobivost a rozvoj trhů práce přístupných pro všechny. Je financován z ERDF a ESF. Podporuje regiony na úrovni NUTS II nebo NUTS I, regiony „phasing-in“ které v období 2000–2006 spadaly pod cíl 1 s HDP na osobu nižším než 75% průměru (EU- 15) a nyní již nesplňují kritéria regionální způsobilosti cíle Konvergence, tzn. HDP vyšším než 75% průměru (EU- 15), a které proto čerpají přechodnou podporu a všechny ostatní regiony EU, na něž se nevztahuje cíl Konvergence. Komise sestaví seznam těchto regionů. V České republice pod něj spadá hlavní město Praha [38], [44].

Evropská územní spolupráce podporuje zahraniční spolupráci regionů na úrovni NUTS III, které leží podél vnitřních a některých vnějších pozemních a námořních hranic. Dále podporuje orgány v sousedních státech či regionech v prosazování společných řešení v oblasti rozvoje měst, venkova, rozvoje hospodářských vztahů a budování sítí malých a středních podniků. Spolupráce je zaměřena na výzkum, vývoj, životní prostředí, předcházení rizikům a na

integrované hospodaření s vodními zdroji. Tento cíl je financovaný z ERDF, z kterého je poskytováno 2,52% z celkového objemu prostředků. V České republice pod něj spadají všechny regiony [38], [44].

V příloze A jsou znázorněny regiony členských zemí EU, které se člení dle cílů EU a které jsou „phasing in“ a „phasing out“. A v následující tabulce je uvedené rozdělení finančních prostředků z fondů EU v rámci cílů HSS pro současné období 2007- 2013.

Tabulka 5- Rozdělení finančních prostředků z fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007–2013

Cíle	Finanční nástroje	Finanční prostředky z fondů pro země EU v % a v €		Finanční prostředky z fondů pro ČR v % a v €	
Konvergence	ERDF	81,54 %	251,16 mld. €	96,98 %	25,89 mld. €
	ESF				
	FS				
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF	15,95 %	49,13 mld. €	1,56 %	415,99 mil. €
	ESF				
Evropská územní spolupráce	ERDF	2,52 %	7,75 mld. €	1,46 %	389,05 mil. €
Celkem	/	100 %	308,04 mld. €	100,00 %	26,69 mld. €

Zdroj: upraveno podle [38], [44]

3.3 Národní referenční rámec a operační programy

Členské státy mají povinnost přijmout tzv. národní strategický referenční rámec, který tvoří základ pro financování z fondů a měl by zajišťovat, aby prostředky byly v souladu se strategickými zásadami, které byly přijaty Radou do 1. ledna 2007. Členské státy si také musí vytvářet operační programy na období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2013. Každý OP spadá pod jeden ze tří cílů a prostředky na jeho financování jsou poskytovány z jednoho fondu. Komise musí zhodnotit, zda daný OP odpovídá cílům a prioritám národního strategického referenčního rámce a strategickým obecným zásadám Společenství pro soudržnost [38].

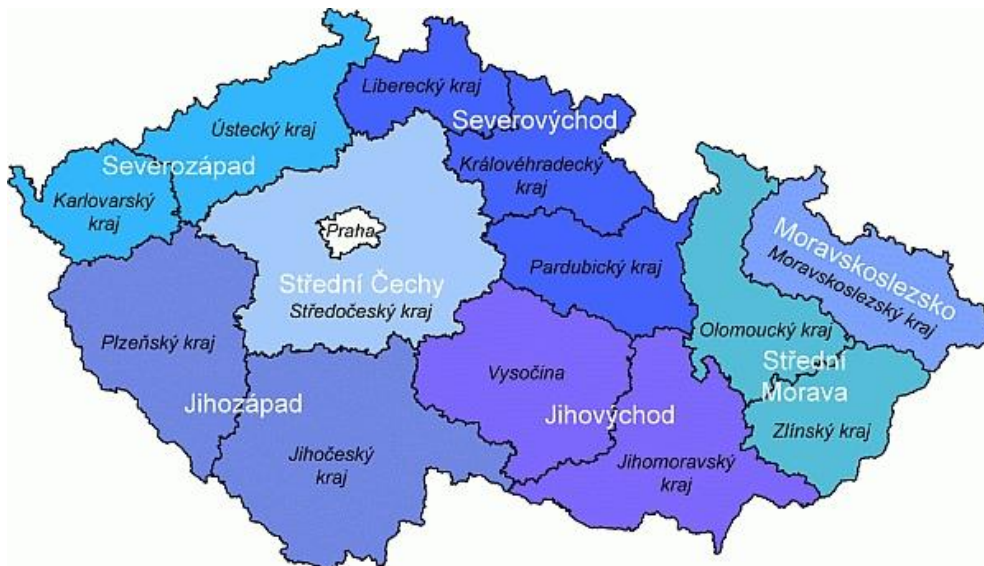
3.4 Česká republika a členění NUTS

Původní členění České republiky odpovídalo úrovni NUTS III, ale kvůli vstupu do Evropské unie musela zavést mezi stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II (regiony soudržnosti). A to kvůli tomu, že do NUTS II je umisťována podpora z fondů EU v cíli Konvergence a částečně také Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Kromě již zmíněných tří úrovní NUTS existují dvě nižší úrovně územněsprávního statistického členění, které už ale neovlivňují rozdělování prostředků z fondů EU. Jedná se o tzv. místní administrativní jednotky (LAU). Všechna tato členění území je znázorněné v této tabulce, následně je na mapě ČR uveden příklad rozdělení dle NUTS II a NUTS III [44].

Tabulka 6- Členění České republiky dle NUTS

Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU II	Obce	6249

Zdroj: [44]

Obrázek 2- Mapa České republiky rozdělená dle NUTS II (8 regionů soudržnosti) a NUTS III (14 krajů)

Zdroj: [44]

4 SYSTÉMY VS A ČLENĚNÍ DLE NUTS VE VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTECH EVROPSKÉ UNIE

Veřejná správa se vyvíjela již od vzniku nejstarších státních útvarů a to např. v Egyptě, Babylonii a Číně. Z toho vyplývá, že veřejná správa má více jak pět tisíciletou historii. První veřejnou správu můžeme zařadit do období starověku a to do řeckých městských států a římské republiky. Správní systém se začal rozvíjet po celé Evropě až s nástupem středověku a to formou dvorských úřadů. Společným znakem státních správ zemí Evropské unie je centrální instituce na úrovni vlády [30].

Úloha organizací místní správ v evropských zemích [25]:

- zabezpečení místní veřejné služby (př. školství, zdravotnictví, sociální péče...),
- regulační úkoly- zavedení legislativních opatření (př. stavební povolení, obchodní licence aj.),
- zákonný dohled nad místními samosprávnými.

Subsidiarita ve veřejné správě je posilováním role samosprávy. Řeší se problémy na co nejnižší a nejefektivnější úrovni, které jsou nejbližší občanům. Může se jednat o přenesení činnosti mimo veřejnou správu, ze státní správy na samosprávu, z centrálního orgánu na nižší orgán státní správy, z vyššího samosprávného útvaru na nižší i od federálního státu na členský stát.

Vybrané země EU patří mezi významnější a rozlohou obsáhlejší území s bohatým historickým vývojem (v důsledku toho je jejich veřejná správa efektivně uspořádána). Na těchto zemích lze názorně zobrazit jednotlivé členění území dle NUTS 1, NUTS 2 a NUTS 3.

4.1 Francie

Ve starověku byla Francie součástí Římské říše, proto jí můžeme řadit mezi země s nejstarším systémem veřejné správy, který se ovšem měnil společně s její historií. Francie patří mezi parlamentní demokratickou republiku s poloprezidentským systémem. Je představitelem tzv. evropsko- kontinentálního pojetí správy [29].

Francie je rozdělena na územní správní jednotky: obce, kantony, okresy, departementy a regiony (regionů je 26 z toho v samotné Francii leží 22 a zbylé 4 jsou Zámořské departementy a regiony), které dělíme na již zmíněné departementy (96 departementů).

4.1.1 Územní jednotky

Hlavní územní jednotky [25]:

- regiony,
- departementy,
- obce.

Kantony a okresy nemají vlastní administrativu ani volené orgány, kromě okresů ty mají svého zástupce a to podprefekta. Kantony slouží jako volební i policejní okrsky. Dále jsou tu i Arrondissementy, které vykonávají departementní státní správu a odpovídají za dopravní inženýrství.

Regiony jsou tvořeny Regionální radou a nadprefekty. Mezi jejich hlavní činnost patří např. zabezpečování hospodářského a sociálního rozvoje regionu. Dříve se regiony velice těžko zapojovali do místní správy, dnes je jim přikládána větší váha z důvodů podpory Evropské unie, která je považuje za východisko evropské integrace [25].

Departement je tvořen radou a prefektem. Především poskytuje poradenskou činnost obcím, odpovídá za výstavbou silnic, za sociální služby a zabezpečování infrastruktury pro rozvoj turistických aktivit. Generální rady jsou tzv. Zastupitelské orgány departementů. Nemůžou projednávat otázky bez souhlasu prefekta, který představuje státní správu. Členové rady odpovídají za jeden určitý úsek komunální politiky (např. finance, sociální záležitosti aj.) [25], [29].

Obec je základní správní jednotkou. Starosta obce a jeho zástupce jsou voleni na dobu šesti let ze zastupitelstva a rady. Starosta zastupuje obec, vykonává územní samosprávu a státní správu, dále si zřizuje tzv. kabinety (poradní orgány), spravuje majetek obce, předkládá návrh rozpočtu radě aj. Výkonným orgánem obce je tajemník. Příjmy obce jsou tvořeny místními daněmi, dotacemi od státu a příjmy z vlastní činnosti. Ve Francii je oproti jiným zemím Evropské unie vysoký počet menších obcí.

4.1.2 Státní orgány

Nejvyšší státní orgány [25]:

- Prezident republiky,
- Vláda.
- Parlament.

Prezident republiky je volen občany na pět let. Díky ústavě má prezident více pravomocí, např. může rozpustit Národní shromáždění, zasahuje do zákonodárného procesu, podepisuje nařízení a dekrety vlády apod.

Parlament je nejvyšší zastupitelský a zákonodárný orgán. Skládá se ze dvou sněmoven a to Národní shromáždění (u nás poslanecká sněmovna) a Senátu. Jeho moc je omezená ústavou na úkor prezidenta a vlády. Většina poslanců z Národního shromáždění jsou i starostové obcí a měst. Senát je povětšinou tvořen zástupci místní správy. Z tohoto vyplývá, že jsou zde úzké vazby s místní správou a to zajišťuje efektivní fungování veřejné správy (protože jsou uspokojovány požadavky jednotlivých územně správních jednotek).

Vláda určuje a řídí politiku státu. Ministerského předsedu jmenuje prezident republiky. Nemusí žádat parlament o vyslovení důvěry. Pouze žádá parlament, aby ji zplnomocnil vydávat nařízení a opatření, které patří do oblasti zákona.

4.1.3 NUTS ve Francii

Ve Francii se území člení dle územních jednotek NUTS. Na NUTS 1, které je tvořeno Z.E.A.T + DOM. Z.E.A.T je rozdělení území na 9 hlavních oblastí dle výzkumu a vývoje (např. Paříž region, Paříž Basin, Horní a Dolní Normandie, NORD aj.). NUTS 2 je tvořeno 26 regiony+ DOM, které jsou znázorněné na obrázku 3. NUTS 3 tvoří 100 departmentů+ DOM a pod LAU 2 spadá 36 678 měst. V příloze C jsou znázorněny územní jednotky NUTS 1 a v příloze D vybrané územní jednotky NUTS 2 pro oblasti Ile de France, Bassin Parisien, Nord- pas- de- Calais. Tyto oblasti jsou vybrány vzhledem k jejich poloze, nacházejí se v centru Francie. V příloze B můžeme vidět přeshraniční spolupráci mezi jednotlivými regiony na úrovni NUTS III, které leží na hranicích [16], [19].

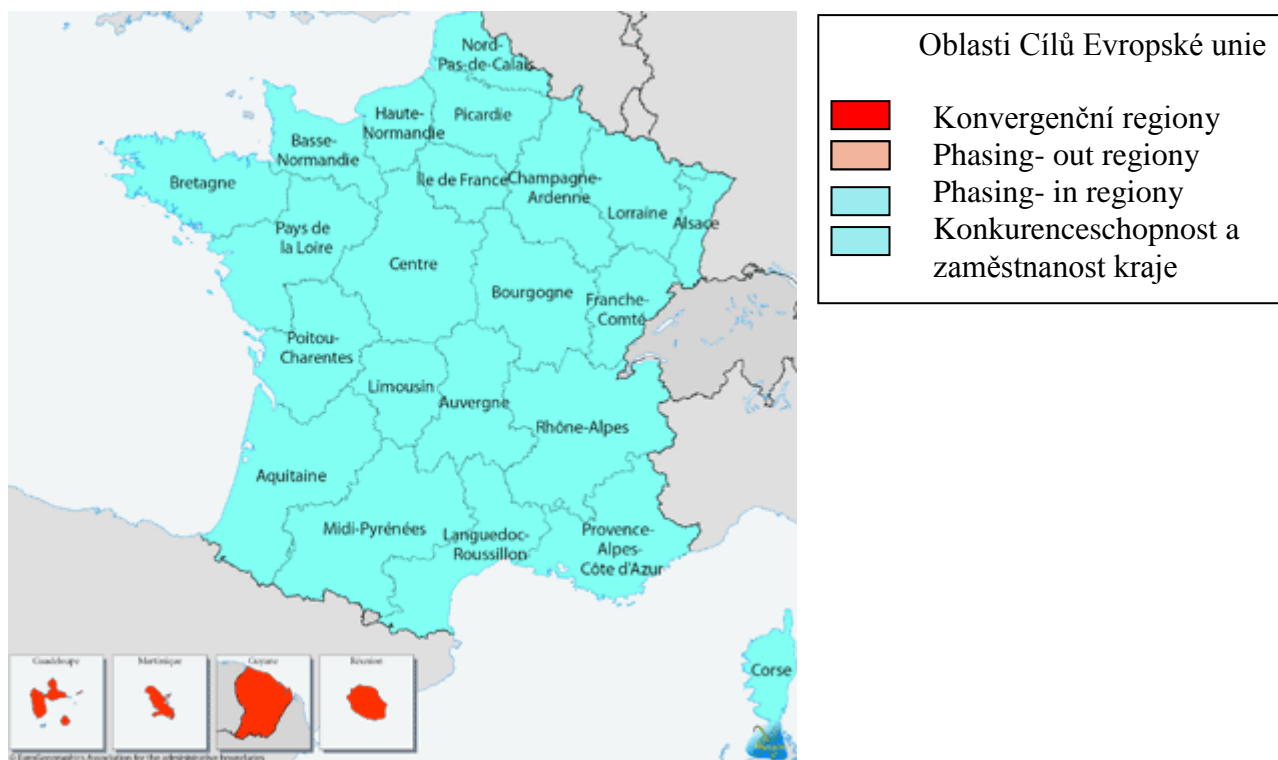
4.1.4 Čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie

Francie patří mezi vyspělejší země Evropské unie se stabilnější ekonomikou, lepší zaměstnaností, vývojem a dopravou, než mají ostatní členské země EU, proto také její regiony nespádají do všech cílů Evropské unie. Rozdělení čerpání prostředků na základě čerpání z cílů EU (SF) a FS:

- Strukturální fondy v rámci cíle „**Konvergence**“

Regiony NUTS 2 způsobilé k financování ze strukturálních fondů v rámci cíle „Konvergence“ pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 jsou Guadeloupe, Martinique, Guyane a Réunion, které jsou na obrázku 3. Regiony NUTS 2, které by mohly

čerpat přechodně finanční prostředky ze Strukturálních fondů, v rámci cíle „Konvergence“ pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 ve Francii nejsou [51].

Obrázek 3- Způsobilé oblasti v rámci cílů EU ve Francii

Zdroj: [10]

- Strukturální fondy v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“

Již zmíněné zaměření tohoto cíle na posílení přeshraniční spolupráce a posílení nadnárodní spolupráce přispívajících k integrovanému územnímu rozvoji. Z tohoto fondu čerpají jak regiony spadající pod NUTS 2 tak i regiony spadající pod NUTS 3. Dohromady čerpá z tohoto fondu na cíl „Evropská územní spolupráce“ **36 regionů** NUTS 3 (regiony jsou Ardennes, Aisne, Somme, Seine-Maritime, Calvados, Manche, Nord, Pas-de-Calais, Meurthe-et-Moselle, Meus, Moselle, Bas-Rhin, Haut-Rhin, Doubs, Jura, Territoire de Belfort, Côtes-d'Armor, Finistère, Île-et-Vilaine, Pyrénées-Atlantiques, Ariège, Haute-Garonne, Hautes-Pyrénées, Ain, Savoie, Haute-Savoie, Pyrénées-Orientales, Alpes-de-Haute-Provence, Hautes-Alpes, Alpes-Maritimes, Corse-du-Sud, Haute-Corse, Guadeloupe, Martinique, Guyane a Réunion). Oblastí a **regionů**, které spadají pod NUTS 2 je dohromady **25**, (jsou to: Pays de la Loire, Haute-Normandie, Basse-Normandie, Bretagne, Poitou-Charentes a Aquitaine, Guadeloupe, Martinique a Guyane, Réunion, Rhône-Alpes, Languedoc-Roussillon, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Corse, Île de France, Champagne-Ardenne, Picardi,

Centre, Bourgogne, Nord-Pas-de-Calais, Lorraine, Alsace, Franche-Comté, Poitou-Charentes, Aquitaine, Midi-Pyrénées, Limousin, Auvergne, Languedoc-Roussillon) [54].

- Strukturální fondy v rámci cíle „**Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**“

Z tohoto fondu Francie pro období 2007- 2013 nezískává žádné prostředky [52].

- **Fond soudržnosti**

Francie není způsobilá čerpat prostředky z Fondu soudržnosti pro období 2007- 2013 [53].

4.2 Německo

Také Německo patří mezi země s hluboce sahající historií veřejné správy (Císařství římské). Teprve v roce 1990 se dvě části Německa spojily v jeden celek a to Spolková republika Německo a Německá demokratická republika.

4.2.1 Územní jednotky

Německo je složeno z 29 vládních krajů, 444 okresů a statutárních měst, přibližně 14 800 obcí (z toho 83 velkoměsta se 100 000 obyvateli a 108 středně velkých měst s 50 000 až 99 999 obyvateli a 462 obcí s 20 000 až 49 999 obyvateli). Také je složeno z 16 spolkových zemí, které mají vlastní zemské sněmy a vlády. Protože na území Spolkové republiky Německo existovalo mnoho států, které měli své uspořádání (svou veřejnou správu), tak proto je zde i dnes velice složité uspořádání a organizaci místní správy se řadí mezi nejsložitější v zemích Evropské unie [29].

Spolkové země mají své vlastní ústavy, jednokomorové parlamenty (zemské sněmy), vlády, státní správy a soudnictví. Zemský sněm jmenuje ministerského předsedu a schvaluje ministry, přijímá zákony a kontroluje činnosti vlády. Mezi Spolkové země patří: Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Berlín, Braniborsko, Brémy, Hamburk, Hessensko, Meklenbursko- přední Pomořansko, Dolní Sasko, Severní Porýní Vestfálsko, Porýní, Falcko, Sársko, Sasko, Sasko- Anhaltsko, Šlesvicko- Holštýnsko a Durynsko. Hlavní kompetence Spolkových zemí se vztahují především na věci místní policie, školství a kultury, místního poplatkového práva, zemědělství a lesního hospodářství částečně i regulaci vodních zdrojů. Základem správního členění jsou obce [25], [29].

4.2.2 Státní orgány

Soustavu nejvyšších státních orgánů tvoří [25]:

- Spolkový sněm,

- Spolková rada,
- Spolkový prezident.

Spolkový sněm je nejvyšší zastupitelský a zákonodárný orgán volený na čtyři roky. Je jednokomorový s 598 členy. Prezident (předseda) organizuje práci Spolkového sněmu. Pomáhá mu Rada nejstarších, která se skládá ze zástupců frakcí jednotlivých politických stran v německém parlamentu. Frakce politických stran mají charakter ústavních institucí, proto velice ovlivňují chod Spolkového sněmu.

Spolková rada není volena občany, vzniká na základě delegace. Skládá se ze členů zemských vlád. Každá spolková země je zastoupena třemi až šesti členy (závisí na počtu obyvatel ve Spolkových zemích). Projednává návrhy zákonů, ke kterým má relativní nebo absolutní veto.

Spolkový prezident je individuální hlavou státu. Volí ho Spolkové shromáždění na 5 let (Spolkové shromáždění se skládá ze členů Spolkového sněmu a zástupců Spolkových zemí). Postavení Spolkového prezidenta je velice slabé, jeho hlavní kompetence je rozhodování o rozpuštění Spolkového sněmu a reprezentativní záležitosti.

Spolková vláda je nejvyšším výkonným orgánem. V čele je Spolkový kancléř (zpravidla předseda politické strany, která vyhrála parlamentní volby)

4.2.3 NUTS v Německu

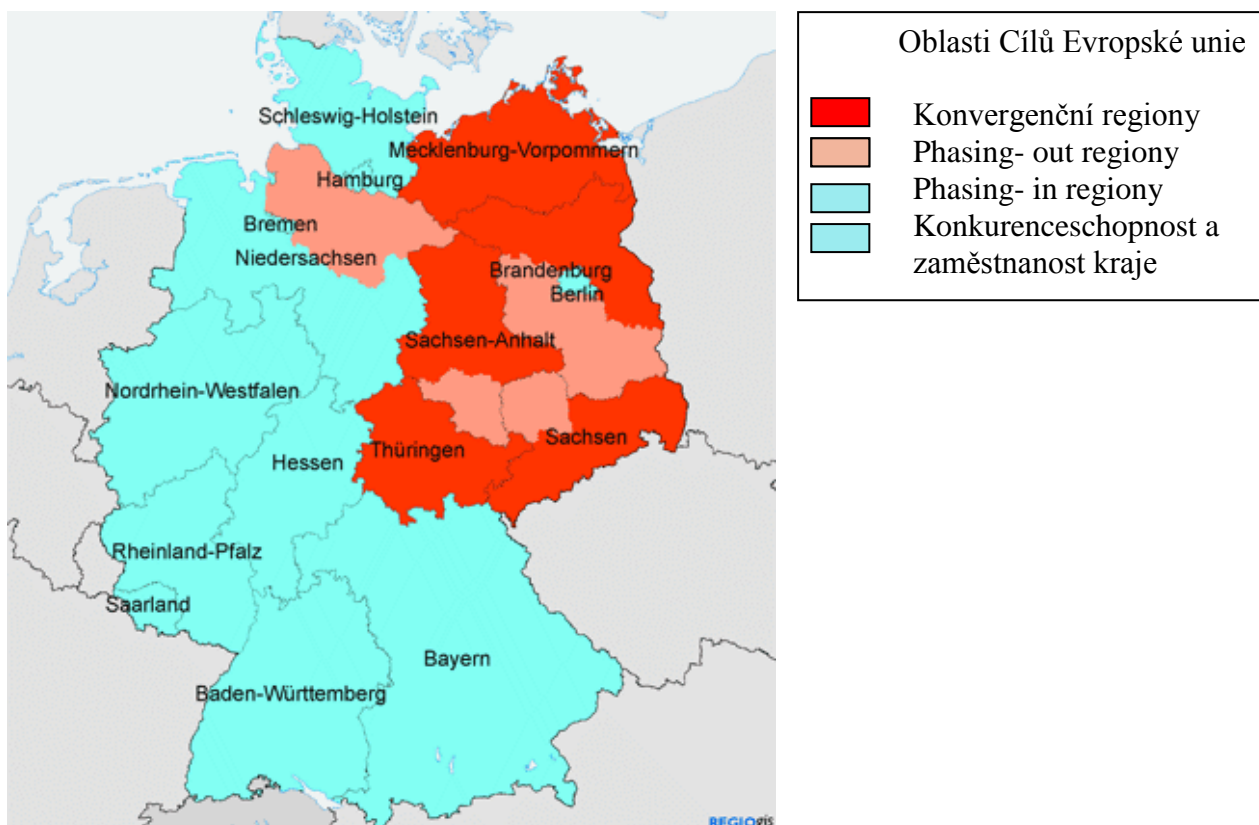
V Německu se člení území dle územních jednotek NUTS, kde NUTS 1 představuje 16 zemí, pod NUTS 2 spadá 41 oblastí a pod NUTS 3 439 krajů. Dále je zde území rozčleněno na LAU 1, které představuje 539 okresů a LAU 2 s 13 176 městy. V příloze F jsou znázorněny územní jednotky NUTS 1, které odpovídají svou velikostí 16 německým zemím. Následně je každá země členěna na územní jednotky NUTS 2, které jsou znázorněny v příloze G, jelikož je členění na NUTS 2 velice obsáhlé jsou v příloze zobrazeny dvě země a to Bádensko-Württembersko a Bavorsko. V příloze E můžeme vidět přeshraniční spolupráci mezi jednotlivými regiony na úrovni NUTS III, které leží na hranicích [19].

4.2.4 Čerpání prostředků z fondů Evropské unie

Německo může čerpat finanční prostředky v rámci cílů „Konvergence“ a „Evropská územní spolupráce“, ovšem není způsobilé čerpat prostředky na základě cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ a také z Fondu soudržnosti, které můžeme vidět zde:

- Strukturální fondy v rámci cíle „Konvergence“

Regiony NUTS 2 způsobilé k financování ze strukturálních fondů v rámci cíle „Konvergence“ pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 jsou Brandenburg – Severovýchod, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Chemnitz, Drážďany, Dessau, Magdeburg a Durynsko, které můžeme vidět na obrázku 4. Mezi regiony NUTS 2, které jsou způsobilé k přechodnému financování ze strukturálních fondů, patří Brandenburg – Jihozápad, Lüneburg, Lipsko a Halle [51].

Obrázek 4- Způsobilé oblasti v rámci cílů EU v Německu

Zdroj: upraveno podle [9]

- **Strukturální fondy v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“**

Z tohoto fondu čerpají regiony spadající pod NUTS 2, ale i regiony spadající pod NUTS 3. Dohromady čerpá z tohoto fondu na cíl „Evropská územní spolupráce“ **110 oblastí** NUTS 3 (např. regiony Rastatt, Konstanz, Waldshut, Regen, Cham, Schwandorf, Frankfurt, Barnim, Uckerma, Ostvorpommern, Rügen, Wesel, Düren, Euskirchen, Heinsberg, Germersheim a Südwestpfalz aj.). Oblasti a **regiony**, které spadají pod NUTS 2 je dohromady **41** (např. Stuttgart, Schwaben, Berlin, Bremen, Hamburg, Lüneburg, Hannover, Weser-Ems, Halle, Darmstadt, Düsseldorf, Köln a Münster aj.) [54].

- Strukturální fondy v rámci cíle „**Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**“

Stejně jako Francie, tak ani Německo pro období 2007- 2013 nečerpá finanční prostředky v rámci cíle „regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ [52].

- **Fond soudržnosti**

V rámci FS není Německo způsobilé čerpat finanční prostředky pro období 2007- 2013 [53].

4.3 Itálie

Itálie byla dříve vysoce postavená, byla centrem římské civilizace. Poté došlo k jejímu rozdělení na menší části např. Benátky, Církevní stát aj. Sjednotila se až v 19. století. Následně se stala republikou s parlamentním kabinetním systémem vlády. Postupně se vytvářela regionální struktura veřejné správy, nakonec došlo k rozdělení moci mezi vládu a volené rady regionů, na které dohlíží Ústavní soud. Má velice silnou místní správu.

4.3.1 Územní jednotky

Itálie se dělí na 20 autonomních (rozsáhlá samospráva) krajů (regionů), 103 okresů (provincií) a 8 100 obcí. Na území Itálie leží dva nezávislé státy a to Vatikán a San Marino. **Kraje** mají své vlastní zákony, vládu i parlament. Dále mají zákonodárné výbory (regionální rady), výkonné výbory, vlastní legislativu a exekutivu vedenou regionálním prezidentem. Rada má legislativní a správní pravomoce, rozhoduje na území regionu o hranicích měst, řídí regionální policii, zdravotnictví, vzdělání, kulturu, a dopravu aj. Jsou omezeny zákony, které zachovávají pravomoce vlády [29].

4.3.2 Státní orgány

Soustavu státních orgánů tvoří [29]:

- Prezident,
- Parlament,
- Rada ministrů (vláda).

Prezident je volený na sedm let. Jmenuje vysoké státní úředníky, uděluje milost a může i rozpustit parlament. Nemá žádnou politickou odpovědnost.

Parlament je v Itálii dvoukomorový, skládá se z Poslanecké sněmovny (630 členů) a Senátu (315 členů z toho je 11 členů doživotních, volených prezidentem za celoživotní zásluhy). Schvaluje zákony, které musí projít oběma částmi.

Rada ministrů (vláda) má výkonnou moc, skládá se z předsedy vlády (je volen prezidentem), místopředsedy a ministrů.

4.3.3 NUTS v Itálii

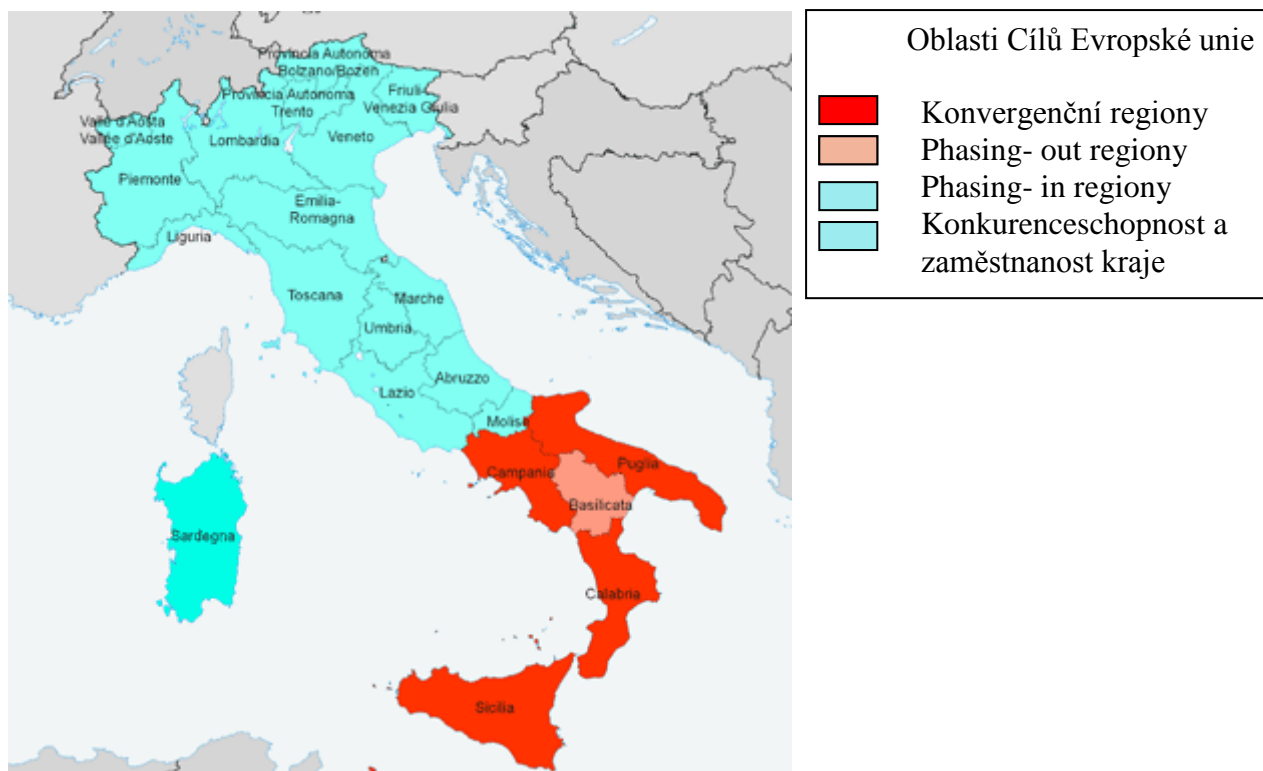
V Itálii se člení území dle územních jednotek NUTS, kde NUTS 1 představuje skupinu regionů, která tvoří 5 zemí, pod NUTS 2 spadá 21 regionů a pod NUTS 103 provincií zastupující kraje. Území zde není členěno dle LAU 1, ale rovnou dle LAU 2, které představuje 8 100 obcí. V příloze I jsou znázorněny územní jednotky NUTS 1 a v příloze J je zobrazen příklad rozdělení územních jednotek NUTS 2 pro oblast Centrum, toto území je znázorněno vzhledem k tomu, že do něho spadá hlavní město Řím. V příloze H můžeme vidět přeshraniční spolupráci mezi jednotlivými regiony na úrovni NUTS III, které leží na hranicích [19].

4.3.4 Čerpání prostředků z fondů Evropské unie

Itálie patří mezi členské země EU, které čerpají finanční prostředky v rámci všech tří cílů EU. Itálie vždy patřila mezi největší světové ekonomiky, avšak dnes patří mezi země, které trpí na nezaměstnanost, malý hospodářský růst a nízkou konkurenceschopnost. Má také velké zadlužení, proto EU poskytuje Itálii rozsáhlou pomoc v rámci všech tří cílů EU.

- Strukturální fondy v rámci cíle „**Konvergence**“

Regiony NUTS 2 způsobilé k financování ze strukturálních fondů v rámci cíle „Konvergence“ pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 jsou Kampánie, Puglia, Kalábrie a Sicílie. Mezi regiony NUTS 2, které jsou způsobilé k přechodnému financování ze strukturálních fondů, Basilicata. Tyto regiony (oblasti) můžeme vidět na obrázku 5 [51].

Obrázek 5- Způsobitelné oblasti v rámci cílů EU v Itálii

Zdroj: upraveno podle [12]

- **Strukturální fondy v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“**

Z tohoto fondu čerpají regiony spadající pod NUTS 2, ale i regiony spadající pod NUTS 3. Dohromady čerpá z tohoto fondu na cíl „Evropská územní spolupráce“ **46 oblastí** NUTS 3 (např. Dublin, Mid-East, Torino, Biella, Savona, Sondrio, Belluno, Venezia, Padova, Ravenna, Pisa a Cagliari aj.). Oblastí a **regionů**, které spadají pod NUTS 2 je dohromady **23** (např. Lombardie, Autonomní provincie Bozen, Autonomní provincie Trento, Toskánsko, Kampánie, Kalábrie, Sicílie, Sardinie, Puglia a Basilicata aj.) [54].

- **Strukturální fondy v rámci cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“**

V Itálii jsou dva regiony spadající pod NUTS 2, které mohou být financovány ze strukturálních fondů přechodně a v rámci cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ na období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 jsou to Border (Midland and Western) a Sardinie [52].

- **Fond soudržnosti**

V rámci FS není Itálie způsobilá čerpat finanční prostředky pro období 2007- 2013 [53].

4.4 Spojené království

Velká Británie vznikla spojením Skotska a Anglie a její součástí jsou i rozsáhlé kolonie po celém světě. Velká Británie je konstituční monarchií s dvoukomorovým parlamentem. Součástí politiky je také královna. Velká Británie se člení na čtyři země a to Anglii, Severní Irsko, Skotsko a Wales. Samotná Anglie je spravována centrálními institucemi Spojeného království. Ostatní země mají různé stupně autonomie. Oproti Anglii (čtyřstupňový systém) má dvoustupňový systém správního členění [29].

VB a její členění na země [32]:

- Anglie - 39 hrabství a 7 metropolitních hrabství,
- Skotsko – 12 krajů,
- Wales - 8 hrabství,
- Severní Irsko - 26 distriktů,
- britské korunní závislé území- Ostrov Man a Normanské ostrovy.

4.4.1 Územní jednotky

Dříve byly na nejvyšší úrovni správního systému hrabství, která se dělila na hundredy (z důsledků malých hrabství ve Velké Británii nebyla regionální vláda, která by spolupracovala na regionální úrovni). V dnešní době byly hrabství částečně ponechány, pozměněny nebo zcela úplně zrušeny jako administrativní celky. Hrabství byly rozděleny do celků zvaných unitary authority, která spojují správu na úrovni hrabství a distriktů. Zbylá hrabství a unitary authority se seskupují do regionů.

Správní jednotky ve Velké Británii [29]:

- Regiony,
- Hrabství a obdobné celky,
 - Metropolitní hrabství,
 - Metropolitní distrikt,
 - Nemetropolitní hrabství,
 - Nemetropolitní distrikt,
 - Unitary authority,
 - Velký Londýn,
- Distrikty,

- Civilní farnosti.

Regiony představují nejvyšší stupeň správních jednotek, a zároveň představují obvody pro volby do Evropského parlamentu (celkem jich je 9). Každý region obsahuje jeden nebo více celků na úrovni hrabství. Mezi největší regiony se zvláštním postavením patří Velký Londýn, který má své zastupitelstvo a starostu a člení se na 32 obvodů (má svou vlastní samosprávu), ostatní regiony mají velice málo kompetencí, nemají své volené představitele a regionální správa je v rukách nevolených zastupitelstev [29].

Hrabství jsou ve většině případů pouze formální, slouží např. pro obyvatele, kteří je používají pro identifikaci svého bydliště. V jejich čele stojí Lord místodržitel. Pro administrativní účely se Velká Británie člení na čtyři různé typy správních celků na úrovni odpovídající hrabstvím. Metropolitní hrabství (6) se člení na metropolitní distrikty a zahrnují velké městské aglomerace kromě Velkého Londýna. Nemetropolitní hrabství se také člení na nemetropolitní distrikty a pokrývají většinu území, především venkovské oblasti. Unitary authority spojují funkce hrabství a distriktů jsou to tzv. hrabství s jediným distriktem nebo také distrikty hrabství. A Velký Londýn, který se člení na City a 32 Londýnských městských obvodů.

Distrikty (správní celky odpovídající našim okresům). **Londýnské městské obvody**, v jejichž kompetenci je doprava, policie, požární složky a hospodářské plánování.

Civilní farnosti (u nás obce) představují nejnižší postavenou územně správní jednotku, jsou také základem územní samosprávy [25].

4.4.2 Státní orgány

Nejvyšší státní orgány [25]:

- Parlament,
- Vláda,
- Král (královna).

Parlament se skládá z Horní sněmovny (House of Lords) a Dolní sněmovny (House of Commons). Horní sněmovna je to tzv. nevolený aristokratický orgán v jeho čele stojí Lord kancléř. Mezi jeho jediné oprávnění patří odložení přijetí zákona o jeden rok, má také důležitou pozici v soudnictví. Dolní sněmovna (sněmovna obcí) je volená na 5 let, reprezentuje zájmy obcí a měst. V jejím čele stojí Speaker. Parlament má moc zákonodárnou a výkonnou.

Vláda zastupuje výkonnou moc. V čele stojí ministerský předseda, kterého jmenuje samotná královna, ten dále sestaví celou vládu „Jejího Veličenstva“. Centrem vládní činnosti je kabinet, který se skládá z ministerského předsedy a ministrů [29].

Královna (monarcha) je hlavou státu, nastupuje na trůn dědičně, s formálním souhlasem parlamentu. Navenek zastupuje království a plní roli hlavy státu, hlavy exekutivy a je hlavou anglikánské církve atd. [29].

4.4.3 NUTS ve Spojeném království

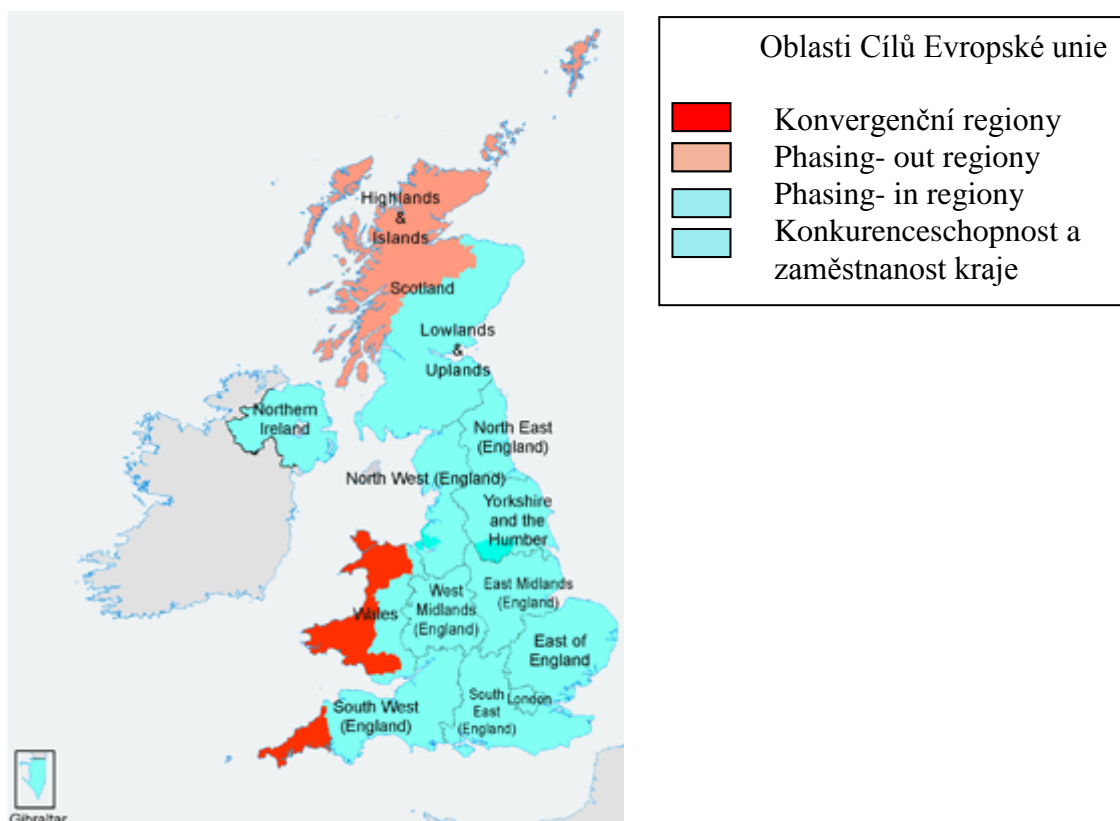
Ve Velké Británii se člení území dle územních jednotek NUTS, kde NUTS 1 představuje 12 zemí, pod NUTS 2 spadá 37 oblastí představující kraje, některé jsou seskupeny (např. vnitřní a vnější Londýn) a některé jsou nečleněné. Pod NUTS 3 spadá 133 nečleněných orgánů nebo okresů. Dále je zde území členěno dle LAU 1 představující nižší orgány (okresy) a individuální unitární orgány, dle LAU 2, které představuje 10 679 obcí nebo jejich částí. V příloze K jsou znázorněny územní jednotky NUTS 1 a v příloze L je zobrazen příklad rozdělení územních jednotek NUTS 2 v East Midlands, Východní a Jihovýchodní Anglii a Londýně. V příloze M můžeme vidět přezhraniční spolupráci mezi jednotlivými regiony na úrovni NUTS III, které leží na hranicích [19].

4.4.4 Čerpání prostředků z fondů Evropské unie

Pro období 2007- 2013 Spojené království může čerpat finanční prostředky v rámci cíle „Konvergence, Evropská územní spolupráce, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“. Jako v celé Evropě i UK bojuje s finanční krizí a nezaměstnaností, která se především týká mladých lidí a která se neustále zvyšuje a také se zvyšujícím se zadlužením. Proto EU poskytuje prostředky prostřednictvím všech svých tří cílů.

- Strukturální fondy v rámci cíle „Konvergence“

Regiony NUTS 2 způsobilé k financování ze strukturálních fondů v rámci cíle „Konvergence“ pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 jsou Cornwall a ostrovy Scilly, Západní Wales a údolí. Mezi regiony NUTS 2, které jsou způsobilé k přechodnému financování, ze strukturálních fondů patří: Vysočina a ostrovy (Highlands and Islands). Tyto regiony (oblasti) můžeme vidět na obrázku 6 [51].

Obrázek 6- Způsobilé oblasti v rámci cílů EU ve Spojeném království

Zdroj: upraveno podle [15]

- Strukturální fondy v rámci cíle „**Evropská územní spolupráce**“

Z tohoto fondu čerpají regiony spadající pod NUTS 2, ale i regiony spadající pod NUTS 3. Dohromady čerpá z tohoto fondu na cíl „Evropská územní spolupráce“ **32 oblastí** NUTS 3 (např. Norfolk, Essex CC, Brighton and Hove, East Sussex CC, West Sussex, Hampshire CC, Medway, Kent CC, South West Wales, East of Northern Ireland, West and South of Northern Ireland, Gibraltar aj.). Oblastí a **regionů**, které spadají pod NUTS 2 je dohromady **37** (např. Manchester, Lancashire, Devon, East Wales, South Western Scotland, Northern Ireland, North Yorkshire, East Anglia, Essex, Kent, North Eastern Scotland, West Midlands, Inner London, Outer London, Hampshire and Isle of Wight a Highlands and Islands (z toho pouze vybrané regiony úrovně NUTS III aj.) [54].

- Strukturální fondy v rámci cíle „**Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**“

Ve Spojeném království jsou dva regiony spadající pod NUTS 2, které mohou být financovány ze strukturálních fondů přechodně a v rámci cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ na období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 jsou to Merseyside a Jižní Yorkshire [52].

- **Fond soudržnosti**

V rámci FS není Spojené království způsobilé čerpat finanční prostředky pro období 2007-2013 [53].

4.5 Přínosy a negativa

Hlavní přínosy členství v EU pro evropské země představují již zmíněné finanční výpomoci od Evropské unie, které poskytuje prostřednictvím svých fondů. Fondy zaručují v dobách krize přísun peněz do různých oblastí. Poskytuje je například, pokud země, která je členem EU prochází krizí, její regiony jsou zaostalejší, je potřeba pomoci s ekonomikou, nebo je v zemi vysoká nezaměstnanost a nízká konkurenceschopnost. Poté EU zasáhne v rámci již zmíněných fondů (cílů) EU. „Komise hodnotila využití strukturálních fondů v roce 2011 a uvedla, že v roce 2012 budou tyto prostředky neméně důležité na posílení růstu, zaměstnanosti a malých a středních podniků [46].“ EU změnila některé fondy tak, aby se mohly efektivněji využít v regionech, kde je jich potřeba (např. jih Itálie). Komise dále navrhl, aby členské státy použily 22 mld. € z ESF, které ještě nebyly umístěny, tato suma byla dále navýšena na 82 mld. €. Peníze budou použity na posílení růstu, vytváření pracovních míst, a pro malé a střední podniky, které představují potencionální pracovní místa. V tabulce 7 můžeme vidět finanční prostředky v % poskytnuté vybraným zemím, z celkového plánovaného rozpočtu 33,6 mld. € [46].

Tabulka 7- Čerpání prostředků ze strukturálních fondů v rámci období 2007-2013 u vybraných zemí EU

Země	Zaplaceno (rozhodnuto)
Německo	41,15 %
Spojené království	38,83 %
Francie	34,77 %
Itálie	21,72 %
Přeshraniční spolupráce	26,62 %
Průměr (všech členských zemí)	33,36 %

Zdroj: upraveno podle[46]

Strukturální fondy spotřebovaly přibližně třetinu rozpočtu EU. Pro období 2007-13, Komise stanovila rozpočet přibližně ve výši 33,6 mld. EUR. Evropská unie financuje maximálně 85 procent výdajů z aktivit uskutečněných v rámci regionální politiky [45]. „Komise si nechala na konci roku 2011 zpracovat analýzu čerpání financí z nástrojů strukturální politiky. Zaznamenala nárůst čerpání o 8 %: státy v roce 2011 vyčerpaly 32,9 mld. €. Z celkových alokovaných prostředků státy v rámci 3 hlavních fondů (Kohezního fondu, ESF a ERDF) vyčerpaly 33,4 % [46].“

Komise podnikla ve strukturální politice několik kroků, které mají posílit růst v době krize a to [46]:

- Zvýšila míru spolufinancování projektů,
- poskytuje zálohy pro země nejvíce postižené krizí,
- přeprogramovala a zjednodušila procedury,
- Zjednodušila přístup malých a středních podniků k financím.

Mezi další přínosy členství v EU pro evropské země patří volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu a s tím spojené pracovní možnosti v zahraničí. Tím že některé země přijaly společnou měnu euro, snižují svou měnovou nestabilitu a také odstranili komplikace spojené se směnými kurzy. Přínos s sebou např. přinesl i vliv francouzského a německého správního práva na evropské správní právo a to tím, že se „převzaly“ od těchto zemí zásady. Nejčastěji používané a diskutované obecné právní zásady jsou [26]:

- princip formální a materiální rovnosti,
- princip vázanosti správy zákony, resp. právem,
- princip omezené volnosti správního rozhodování,
- princip ochrany nabytých práv a legitimního očekávání,
- princip proporcionality,
- princip odpovědnosti správy.

Evropské správní právo v podobě *ius commune* má svůj charakteristický psaný výraz ve formě *soft-law*. *Soft-law* představuje principy, které nejsou obecně či formálně právně závazné, proto je nelze vynutit státem. „Na rozdíl od *hard-law* nepostrádá měkké právo regulativní kvalitu, i když mu schází závaznost a exekuční či sankční vynutitelnost[26].“

Pro země je také pozitivum to, že jsou členem velké ekonomiky a mohou tak být silnější proti jiným ekonomikám, tím pádem se budou moci lépe prosadit na společném trhu. Mezi pozitivum také patří diplomatická ochrana a snížení válečných konfliktů. Členství v Evropské unii s sebou přináší také povinnosti a odpovědnost.

Mezi nejvýznamnější negativum členství v EU bychom mohli zařadit dělbu pravomocí mezi Evropskou unií a členskými státy. V rámci pravomocí je nejčastěji upřednostňován princip subsidiarity. Podle tohoto principu mají být rozhodnutí přijímána na co nejnižší úrovni státní správy či samosprávy. V podmínkách EU se jedná o tzv. vertikální rozdělení pravomocí mezi Unií a členské státy. Rozdělení pravomocí může mít čtyři způsoby [42]:

- Evropská unie tvoří pravidla a členské země zde mohou přijímat rozhodnutí jen s povolením EU. Jedná se především o oblast zahraničního obchodu, cel, měnové politiky (pro země eurozóny) a část problematiky vnitřního trhu,
- členské země mohou vydávat vlastní legislativu jen tehdy, pokud zde již neexistuje společná evropská úprava, případně jako doplněk k ní, pak se jedná o sdílené kompetence. Patří sem např. oblast čtyř svobod vnitřního trhu, zemědělství a rybolov, doprava, sociální politika, ochrana životního prostředí, hospodářská soutěž, daně, občanství Unie, ochrana spotřebitele, politika na podporu hospodářské a sociální soudržnosti a vízová, přistěhovalecká a daňová politika,
- Evropská unie má doplňující kompetence v oblastech, kde svou činností podporuje politiku jednotlivých členských zemí. I když EU v některých oblastech s doplňujícími kompetencemi působí velmi aktivně, pravomoc zde zůstávají nadále v rukou národních vlád. Patří sem např. hospodářská politika, zaměstnanost, vzdělání, věda a výzkum, ochrana veřejného zdraví, kultura nebo celní spolupráce,
- V kompetencích členských zemí zůstávají ostatní oblasti. Evropská unie v nich nemá žádné právo přijímat rozhodnutí. Členské země např. samy rozhodují o své vnitřní organizaci, systému veřejné správy, organizaci svých bezpečnostních složek, justice, zdravotnictví, výši mezd aj.

Mezi další negativa spojená s členstvím EU můžeme zařadit např. země, které přijaly euro jako svojí národní měnu, podléhají povinnostem vůči této měně (konvergenční kritéria) a u některých to způsobilo i značný propad v ekonomice, také ztratí samostatnou měnovou politiku a některé i svůj „národní symbol“. Problémy jsou spojené i s volným pohybem osob, který nahrává snadnější kriminální činnosti.

ZÁVĚR

Základem evropského integračního procesu je nejen propojování evropských zemí v rámci zákonodárného, hospodářského a politického sblížení, ale i působení společných institucí, vůči kterým se členské země Evropské unie vzdávají svých určitých pravomocí.

V rámci integrace Evropské unie bylo důležité vymezit pojem správní právo Evropské unie, z důvodu vázanosti všech členských zemí k právu EU. Za významný mezník vývoje komunitárního správního práva by se dalo považovat přijetí Maastrichtských smluv, které např. vymezuje evroobčanství, které může představovat jednu z výhod pro občany členských zemí. Další z důležitých pojmů pro tuto práci byl evropský správní prostor. Prostor v Evropě se snažila sjednotit nejen Evropská unie, ale i Rada Evropy a to prostřednictvím řady úmluv, které byly přijaty. Důležitá je zde Madridská úmluva upravující přeshraniční spolupráci, která se následně stala jednodušší pro sousedské státy a nakonec i pro státy, které spolu nesousedí. Evropská unie učinila kroky k společnému správnímu prostoru přijetím Schengenské úmluvy, která umožnila občanům členských států překračovat hranice bez jakýchkoliv problémů. S evropskou územní samosprávou souvisí důležitý dokument ECHMS. ECHMS vymezuje nejen povinnosti místních samospráv, ale zároveň i jejich práva a ochranu těchto práv. Tím, že státy přijaly Chartu, se zavázaly k zajištění politické, správní a finanční nezávislosti samosprávy. Etapy vývoje evropské integrace ukázaly, jak se postupně Evropa slučovala a přijímala rozhodnutí, která souvisela s prohlubováním společné veřejné správy a společného evropského prostoru.

Mezi další důležitý přínos EU patří vliv francouzského a německého správního práva na evropské správní právo a to tím, že se „převzaly“ od těchto zemí zásady (principy), které se dodržují ve formě soft-law (správní právo EU má tedy podobu soft-law). Mezi nejvýznamnější negativa patří dělba pravomocí mezi Evropskou unií a členskými státy.

Výkon veřejné správy Evropské unie je dán předpisy, které prochází skrze instituce Evropské unie. Kde Komise předkládá návrhy daných předpisů, které schvaluje Rada prostřednictvím efektivního hlasování kvalifikovanou většinou, když souvisí s občany tak rozhoduje i Evropský parlament. Předpisy nakonec vykonává Komise a orgány členských států a to vše pod kontrolou Soudu. Tím, že členové Rady EU jsou zástupci členských zemí, se podílejí na dění v EU.

Následně jsou v práci zpracovány územní statistické jednotky (NUTS), které byly stanoveny Evropskou unií. EU tak rozdělila své území, toto nové uspořádání nemusí v reálu odpovídat oficiálním správním jednotkám v jednotlivých zemích. Původní uspořádání území

členských zemí odpovídalo potřebám státní správy a obyvatel, ovšem způsobovalo to omezení, pro činnost EU. Proto byly stanoveny územní statistické jednotky, aby snadněji probíhalo srovnávání regionů pro účely politiky HSS. Tyto jednotky jsou určeny pouze pro statistické účely v rámci EU. Politika HSS je zabezpečována prostřednictvím strukturálních fondů (ESF, ERDF) a Fondu soudržnosti. Z těchto fondů jsou na základě cílů EU (cíle: konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a evropská územní spolupráce) poskytovány finance, tedy pokud daná země (region) do daných cílů spadá. Tyto cíle napomáhají zemím zlepšit rozvoj, snížit nezaměstnanost, podpořit inovace a pomoci podnikům uplatnit se na mezinárodním trhu aj. Státy si musí stanovit svůj Národní referenční rámec a operační programy, aby mohli čerpat již zmíněné prostředky v souladu se strategickými zásadami EU. ČR je příkladem země, ve které původní uspořádání území neodpovídá potřebám Evropské unie, proto zde byly vytvořeny tři stupně NUTS a dvě nižší úrovně územněsprávního statistického členění LAU. Území se rozdělilo dle NUTS II na 8 regionů soudržnosti a dle NUTS III na 14 krajů.

Dále byly v této práci vybrány čtyři země (Francie, Německo, Itálie a Spojené království). Tyto státy byly vybrány vzhledem k tomu, že si jsou svou velikostí podobné a také patří mezi ty větší země, na kterých lze nejlépe názorně zobrazit jednotlivé členění území na všech úrovních NUTS. Také byly popsány jejich systémy veřejné správy. Následně bylo členění zemí u každého státu popsáno a rozděleno dle NUTS I, NUTS II a NUTS III. Poté na základě zjištění do které kategorie územních statistických jednotek patří území (region), z dané části země, bylo rozhodnuto, z kterého cíle mohou čerpat finanční prostředky v rámci cílů EU. Z tohoto šetření (rozdělení) vyplývá jeden z hlavních přínosů Evropské unie pro členské země a to poskytování prostředků na zlepšení situace zaostalých regionů. Pro období 2007- 2013 byly stanoveny prostředky na přibližně 33,6 mld. Tyto prostředky byly už v roce 2011 skoro vyčerpány, proto musí Evropská unie řešit jejich navýšení. Mezi další důležitý přínos EU patří vliv francouzského a německého správního práva na evropské správní právo a to tím, že se „převzaly“ od těchto zemí zásady (principy), které se dodržují ve formě soft- law (správní právo EU má tedy podobu soft- law). Mezi nejvýznamnější negativa patří dělba pravomocí mezi Evropskou unií a členskými státy.

Uspořádání veřejné správy dle územních statistických jednotek je efektivní. EU má u takto rozděleného území lepší přehled o zaostalých oblastech, kterým je potřeba pomoci a efektivněji se alokují již zmíněné prostředky. Rozdělování finančních prostředků by se mělo do budoucna zpřísnit, už jen z důvodů vysokého čerpání ještě před zkončením období na které byly tyto prostředky vyčleněny. Zpřísnění by mohlo vypadat tak, že by se upravila kritéria

podle, kterých dané země spadají pod cíle EU a dále také tak, že by pomoc od EU byla poskytována jen těm regionům, které jsou na tom nejhůř, ale zároveň se o danou pomoc nějakým způsobem zasloužil.

Cílem této práce bylo analyzovat rysy a cíle evropské integrace z pohledu soudobých změn veřejnoprávních aktivit, které s integračním procesem bezprostředně souvisí. Toto téma bylo zpracováno a cíl byl splněn.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Beneficiaries of European Union Cohesion Policy: France. In: Ec.europa.eu: Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/beneficiaries/france/crossborder/index_en.htm
- [2] BLAHUŠIAK, Igor. Evropská komise. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Instituce EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-04-7]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/109/sekce/evropska-komise>
- [3] BLAHUŠIAK, Igor. Evropská rada. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Instituce EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-04-8]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/90/sekce/evropska-rada/>
- [4] BLAHUŠIAK, Igor. Evropský parlament. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Instituce EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-04-7]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/92/sekce/evropsky-parlament/>
- [5] BLAHUŠIAK, Igor. Instituce EU. In: Euroskop.cz: Fakta o EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-04-7]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>
- [6] Business center.cz: slovník pojmů: komunitární právo. Business.center.cz [online]. 1998 - 2012 [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/p501-komunitarni-pravo.aspx>
- [7] CIHELKOVÁ, Eva a Jaroslav JAKŠ. Evropská integrace - Evropská unie. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2004, 377 s. ISBN 80-245-0854-0.7.
- [8] Cohesion Policy 2007-2013: Deutschland: Cross-border co-operation programmes. In: Ec.europa.eu: Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/germany/crossborder/index_en.htm
- [9] Cohesion Policy 2007-2013: Deutschland: Eligible areas under the Convergence Objective and the Regional Competitiveness and Employment Objective. In: Ec.europa.eu: Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/germany/index_en.htm
- [10] Cohesion Policy 2007-2013: France: Eligible areas under the Convergence Objective and the Regional Competitiveness and Employment Objective. In: Ec.europa.eu:

- Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/france/index_en.htm
- [11] Cohesion Policy 2007-2013: Italia: Cross-border co-operation programmes. In: Ec.europa.eu: Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/italia/crossborder/index_en.htm
- [12] Cohesion Policy 2007-2013: Italia: Eligible areas under the Convergence Objective and the Regional Competitiveness and Employment Objective. In: Ec.europa.eu: Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/italia/index_en.htm
- [13] Cohesion Policy 2007–2013. In: Ec. europa.eu [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/index_en.htm
- [14] Cohesion Policy 2007-2013: United Kingdom: Cross-border co-operation programmes. In: Ec.europa.eu: Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/uk/crossborder/index_en.htm
- [15] Cohesion Policy 2007-2013: United Kingdom: Eligible areas under the Convergence Objective and the Regional Competitiveness and Employment Objective. In: Ec.europa.eu: Regional Policy- Inforegio [online]. 08-09-2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/uk/index_en.htm
- [16] Définition: Zone d'études et d'aménagement du territoire / ZEAT. In: Institut national de la statistique et des études économiques [online]. [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://www.insee.fr/fr/methodes/default.asp?page=definitions/zone-etude-amenagement-territ.htm>
- [17] Document E3476. In: Assemblée Nationale: Accueil:Europe:Liste des documents européens [online]. 13.4. 2007, 12.12.2009 [cit. 2012-04-8]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-politika-evropske-unie/1001573/44179/>
- [18] Evropa bez hranic. In: Europa.eu: Jak funguje Evropské unie:Historie:1990-1999 [online]. [cit. 2012-04-7]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/1990-1999/index_cs.htm
- [19] Evropa: Shoda mezi úrovní NUTS a národními administrativními jednotkami. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-

- 04-12]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80022CB85/\\$File/13730509.pdf](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80022CB85/$File/13730509.pdf)
- [20] Evropská rada. In: Europa.eu: Jak funguje Evropské unie:Orgány a instituce Evropské unie [online]. [cit. 2012-04-8]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_cs.htm
- [21] Evropský parlament. In: Europa.eu: Jak funguje Evropské unie:Orgány a instituce Evropské unie [online]. [cit. 2012-04-8]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm
- [22] Evropský účetní dvůr. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Instituce EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-12-06]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/832/sekce/zakladni-informace/>
- [23] Francie: Ile de France, Bassin Parisien, Nord - Pas-de-Calais. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80035763D/\\$File/137305242.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80035763D/$File/137305242.JPG)
- [24] Francie. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A800355C5F/\\$File/137305241.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A800355C5F/$File/137305241.JPG)
- [25] HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa v České republice a zemích EU. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 2006, 176 s. ISBN 80-248-1266-5.
- [26] HENDRYCH, Dušan. Správní právo: Obecná část. 6. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, 822 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 80-717-9442-2.
- [27] Itálie: Centro. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A800403632/\\$File/137305284.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A800403632/$File/137305284.JPG)
- [28] Itálie. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80040186B/\\$File/137305281.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80040186B/$File/137305281.JPG)

- [29] LACINA, Karel. Evropská veřejná správa. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2004, 85 s. ISBN 80-867-5410-3.
- [30] LACINA, Karel. Evropské systémy veřejné správy: pro kombinovanou formu studia. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005, 54 s. ISBN 80-719-4820-9.
- [31] LACINA, Karel. Evropský integrační proces a evropská veřejná správa: Tempus Phare Joint European Project No:14304. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000, 33 s. Soubor učebních textů. ISBN 80-719-4299-5.
- [32] MARKOVÁ, Zuzana, Soňa APELTAUEROVÁ a Veronika KUZNĚCOVÁ. Dopady krize na ekonomiku a bankovní reforma v Británii. In: Dopady krize na ekonomiku a bankovní reforma v Británii [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: https://docs.google.com/a/student.upce.cz/viewer?a=v&q=cache:Z_hHZMhULh0J:ilex.kin.tul.cz/~zuzana.potuzakova/multiedu/KEU_sem/VB_posledni.pptx+&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=ADGEESh4SsqRJBwMrCJhbNzECN-vXEup4G4h21K2Linl8lztJIrGK90aRgM4112nUA3utty8_0ipXwu_9qR90NHu6OTZxz wIyKmolBFkYSYbH0yyIc-131ixkmEkFxCkR518b8kg22Wv&sig=AHIEtbSlv50SCruk9h7AcnQoqSo08zlnpg&pli=1
- [33] Minulá a budoucí předsednictví EU: Budoucí předsednictví v Radě EU do roku 2020. In: Česká spořitelna: O nás:Evropská unie:Předsednictví EU [online]. [cit. 2012-04-7]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/minula-a-budouci-predsednictvi-eu-d00014325>
- [34] Německo: Baden-Württemberg. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80026CB5B/\\$File/137305161.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80026CB5B/$File/137305161.JPG)
- [35] Německo: Bayern. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80026F8E6/\\$File/137305162.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80026F8E6/$File/137305162.JPG)
- [36] Německo. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z:

[http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80026CB5B/\\$File/137305161.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A80026CB5B/$File/137305161.JPG)

- [37] NEVIDITELNÝ PES a MAFRA, A.S. Neviditelný pes: EVROPA: Osud Charty regionální samosprávy. Neviditelný pes [online]. c 2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/evropa-osud-charty-regionalni-samospravy-fi1-/p_zahranici.asp?c=A080715_132021_p_zahranici_wag
- [38] Obecná ustanovení o EFRR – ESF – Fondu soudržnosti (2007–2013). In: Europa.eu: Přehledy právních předpisů EU [online]. c [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/provisions_and_instruments/
- [39] PLECHANOVÁ, Běla a Lenka ROVNÁ. 2000-2005. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Historie EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-04-7]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8890/sekce/2000-2005/>
- [40] PLECHANOVÁ, Běla. 1945-1949. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Historie EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-04-7]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>
- [41] PLECHANOVÁ, Běla. 90. léta. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Historie EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-04-6]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>
- [42] Politiky EU. In: BusinessInfo.cz: Evropská unie [online]. c 1997-2011 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/politiky-eu/1000521/>
- [43] Překonávání rozdílů v prosperitě regionů: Regionální politika. In: Europa.eu: Oblasti politiky [online]. c 17/04/2012 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/reg/index_cs.htm
- [44] Regionální politika Evropské unie. In: BusinessInfo.cz [online]. c 1997-2011, 30.04.2007 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-politika-evropske-unie/1001573/44179/>
- [45] Regionální politika EU. In: Fondy Evropské unie [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU?lang=cs-CZ>
- [46] Regionální politika v lednu 2012. In: Euroskop.cz [online]. c 2005-2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/13/20287/clanek/regionalni-politika-v-lednu-2012/>

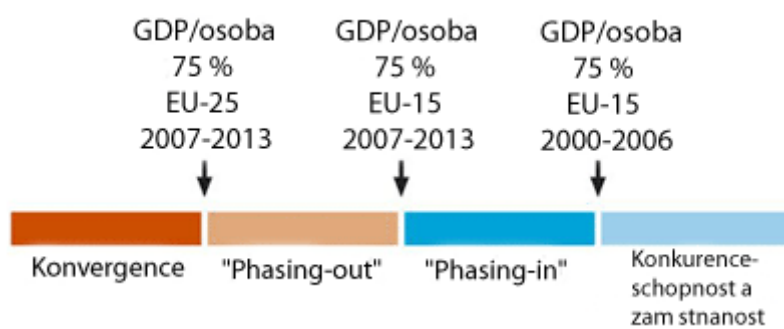
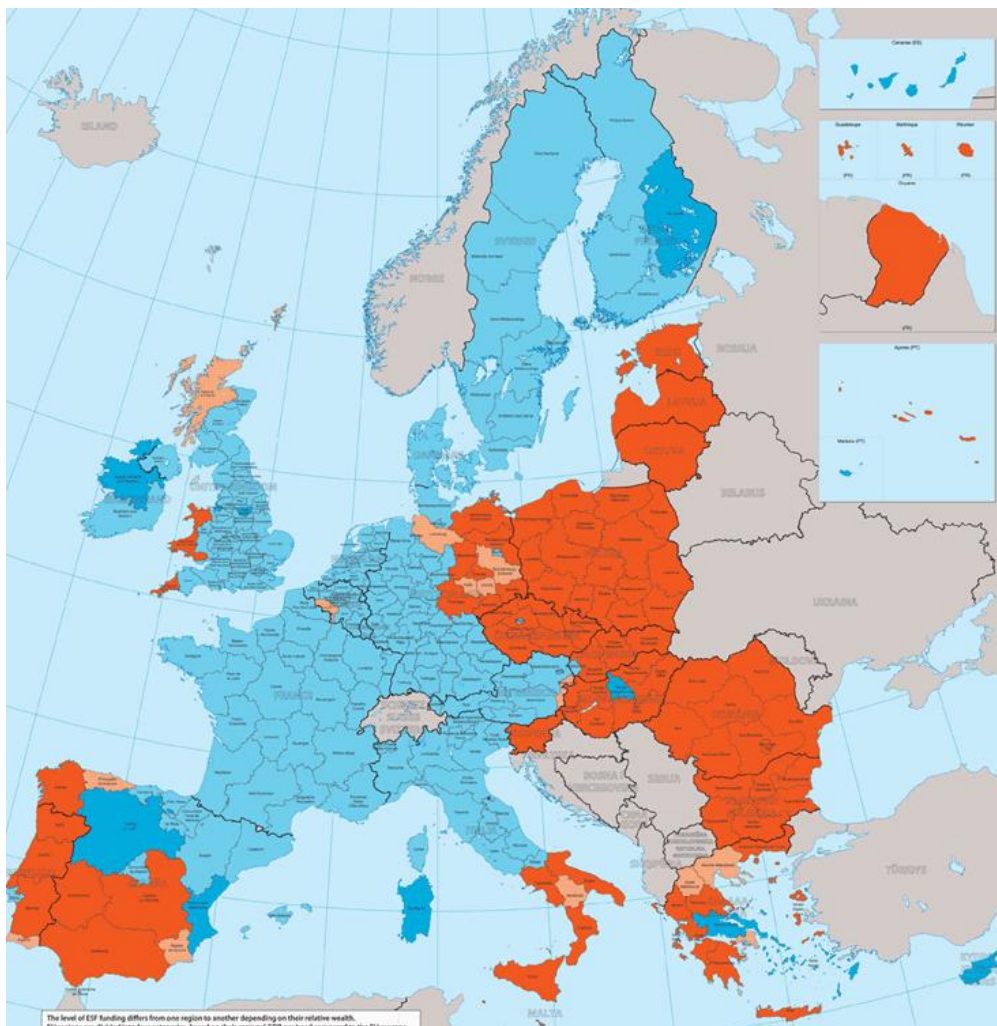
- [47] Smlouvy EU. In: Europa.eu: Jak funguje Evropské unie:Základní informace:Rozhodování v Evropské unii [online]. [cit. 2012-12-06]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/decision-making/treaties/index_cs.htm
- [48] Soudní dvůr Evropské unie. In: Europa.eu: Jak funguje Evropské unie:Orgány a instituce Evropské unie [online]. [cit. 2012-04-8]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_cs.htm
- [49] Spojené království: East Midlands, East of England, London, South East. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A9002950AB/\\$File/137305583.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A9002950AB/$File/137305583.JPG)
- [50] Spojené království. In: Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii [online]. 12.7. 2006, c 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: [http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A900292DF8/\\$File/137305581.JPG](http://www.stredocesky.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/A900292DF8/$File/137305581.JPG)
- [51] Úř. věst. L 243, 6. 9. 2006, s. 44—46
- [52] Úř. věst. L 243, 6. 9. 2006, s. 49—50
- [53] Úř. věst. L 243, 6. 9. 2006, s. 47—48
- [54] Úř. věst. L 312, 11. 11. 2006, s. 47—58
- [55] Základní informace. In: Euroskop.cz: Fakta o EU:Instituce EU [online]. c 2005-12 [cit. 2012-12-06]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/101/sekce/zakladni-informace/>

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A: Způsobilé oblasti v EU v rámci konvergenčních cílů a regionů „phasing in“ a „phasing out“
- Příloha B: Přeshraniční spolupráce regionů Francie
- Příloha C: Členění Francie dle NUTS 1
- Příloha D: Členění Francie dle NUTS 2 pro oblasti Ile de France, Bassin Parisien, Nord-pas- de- Calais
- Příloha E: Přeshraniční spolupráce regionů Německa
- Příloha F: Členění Německa dle NUTS 1
- Příloha G: Členění Německa dle NUTS 2 pro oblasti Bádensko-Württembersko a Bavorsko
- Příloha H: Přeshraniční spolupráce regionů Itálie
- Příloha I: Členění Itálie dle NUTS 1
- Příloha J: Členění Itálie dle NUTS 2 pro oblast Centrum
- Příloha K: Členění Spojeného království dle NUTS 1
- Příloha L: Členění Spojeného království dle NUTS 2 v oblastech: Východní Midlands, Východní Anglie, Londýn a Jihovýchod
- Příloha M: Přeshraniční spolupráce regionů Spojeného království

Příloha A

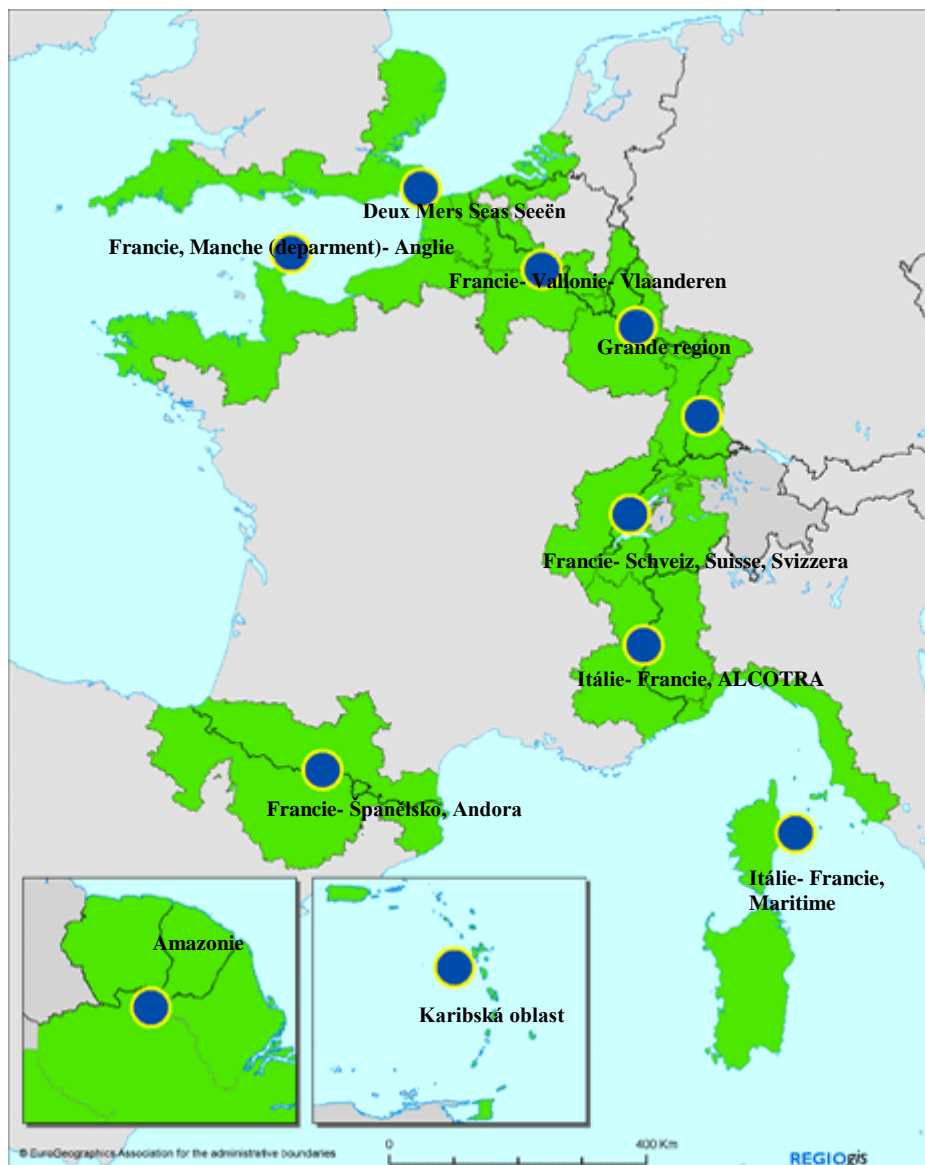
Způsobilé oblasti v EU v rámci konvergenčních cílů a regionů „phasing in“ a „phasing out“

Zdroj:[13]

Příloha B

Přeshraniční spolupráce regionů Francie

Zdroj: upraveno podle [1]

Příloha D

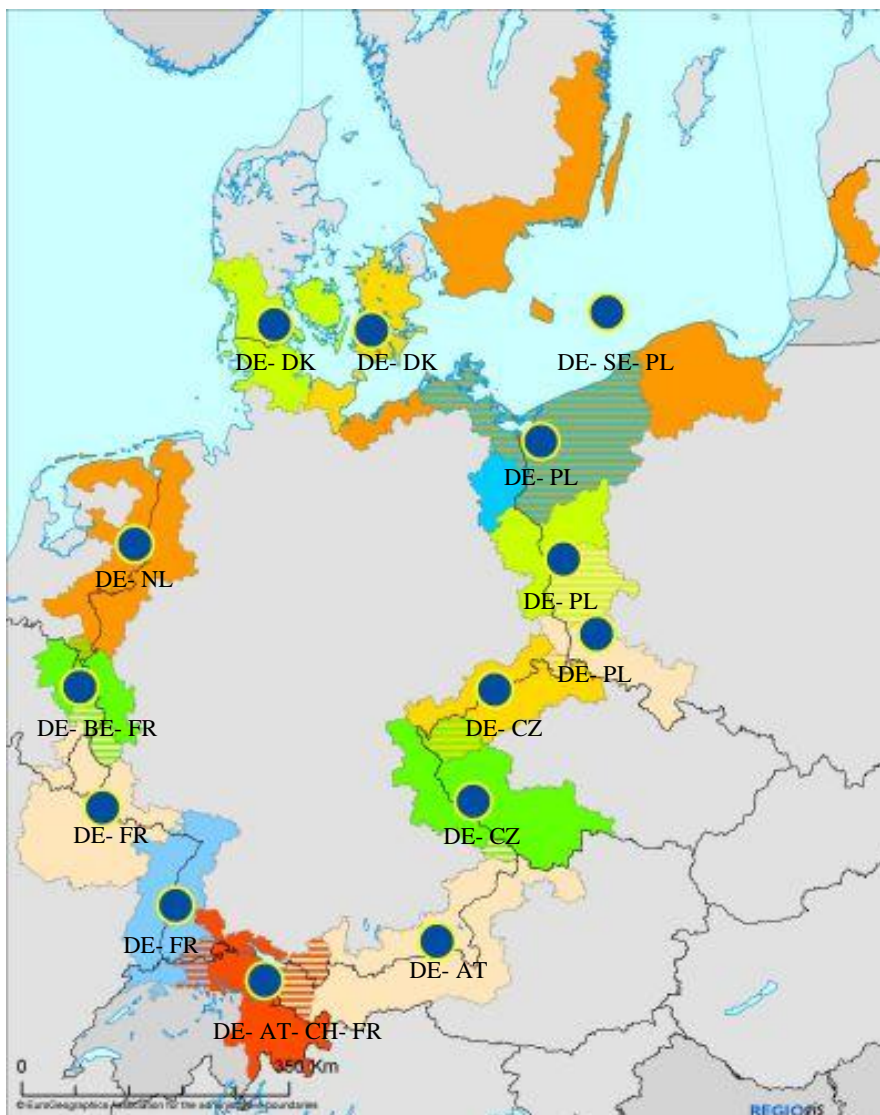
Členění Francie dle NUTS 2 pro oblasti Ile de France, Bassin Parisien, Nord-pas-de-Calais

Zdroj: upraveno podle [23]

Příloha E

Přeshraniční spolupráce regionů Německa

Zdroj: upraveno podle [8]

Příloha F

Členění Německa dle NUTS 1

Německo
Germany
Deutschland

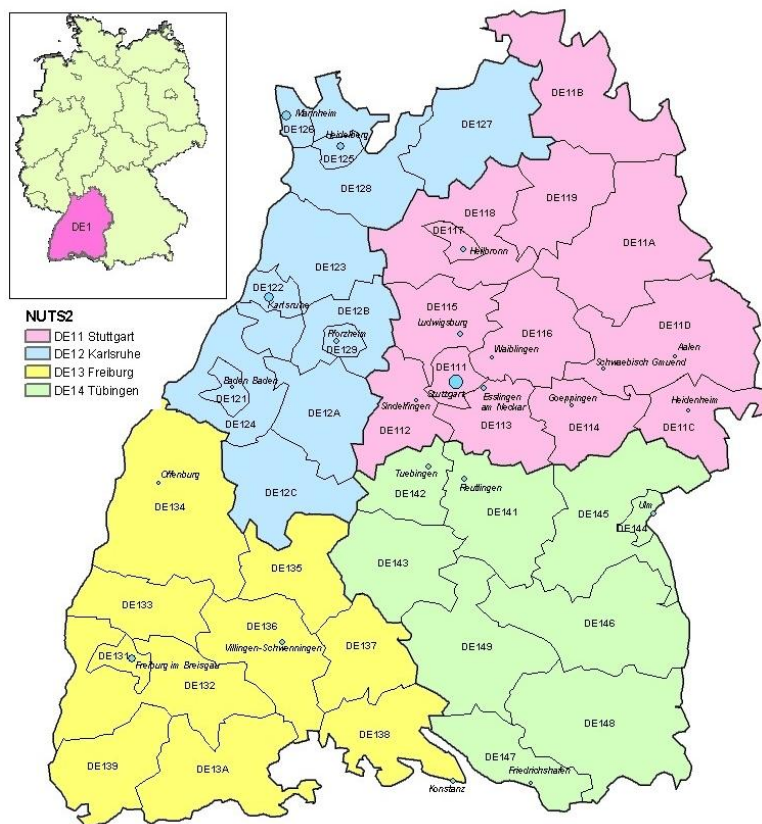

Zdroj: upraveno podle [36]

Příloha

Členění Německa dle NUTS 2 pro oblasti Bádensko-Württembersko a Bavorsko

Baden-Württemberg

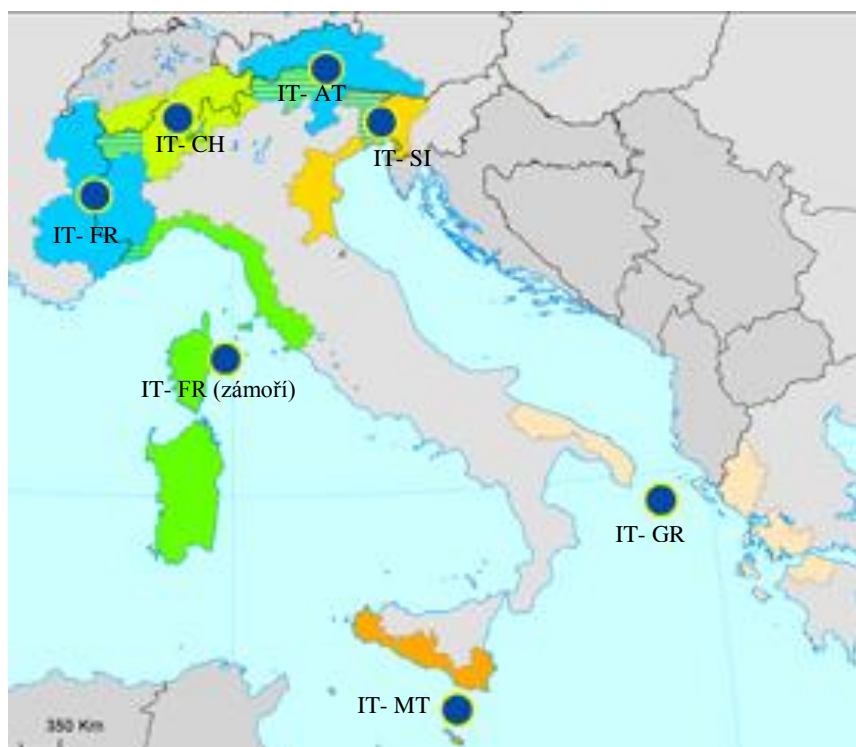
Bayern

Zdroj: upraveno podle [34][35]

Příloha H

Přeshraniční spolupráce regionů Itálie

Zdroj: upraveno podle [11]

Příloha I

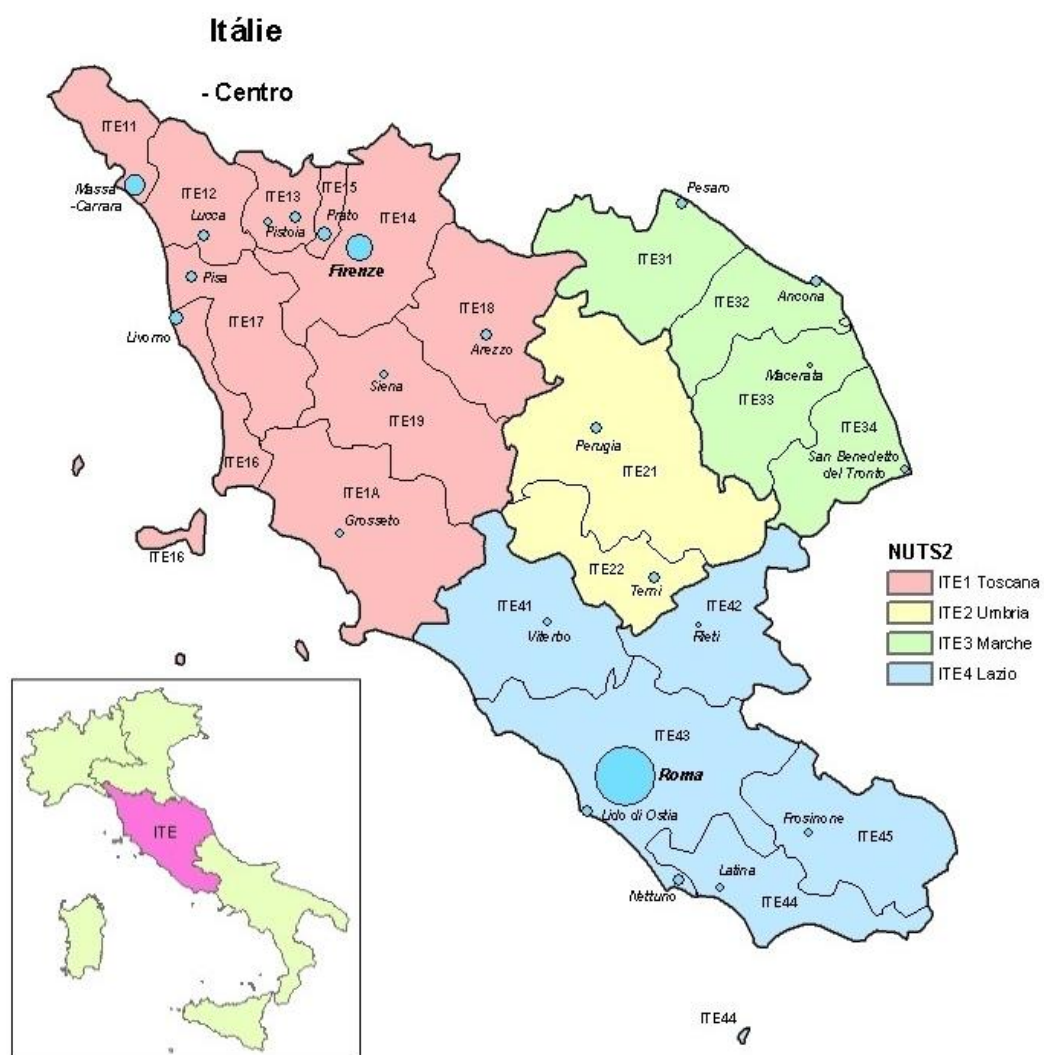
Členění Itálie dle NUTS 1

Zdroj: upraveno podle [28]

Příloha J

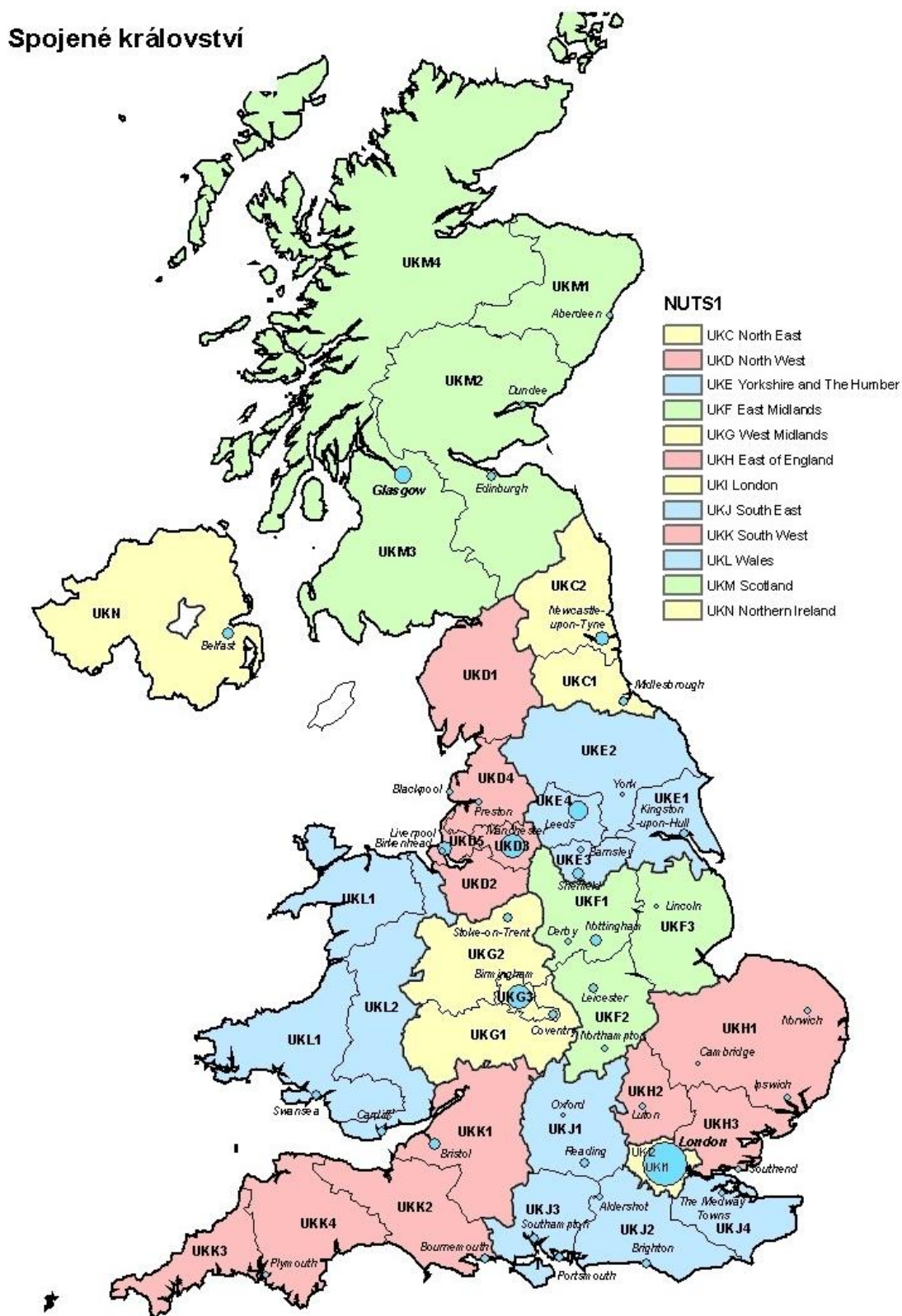
Členění Itálie dle NUTS 2 pro oblast Centrum

Zdroj: upraveno podle [27]

Příloha K

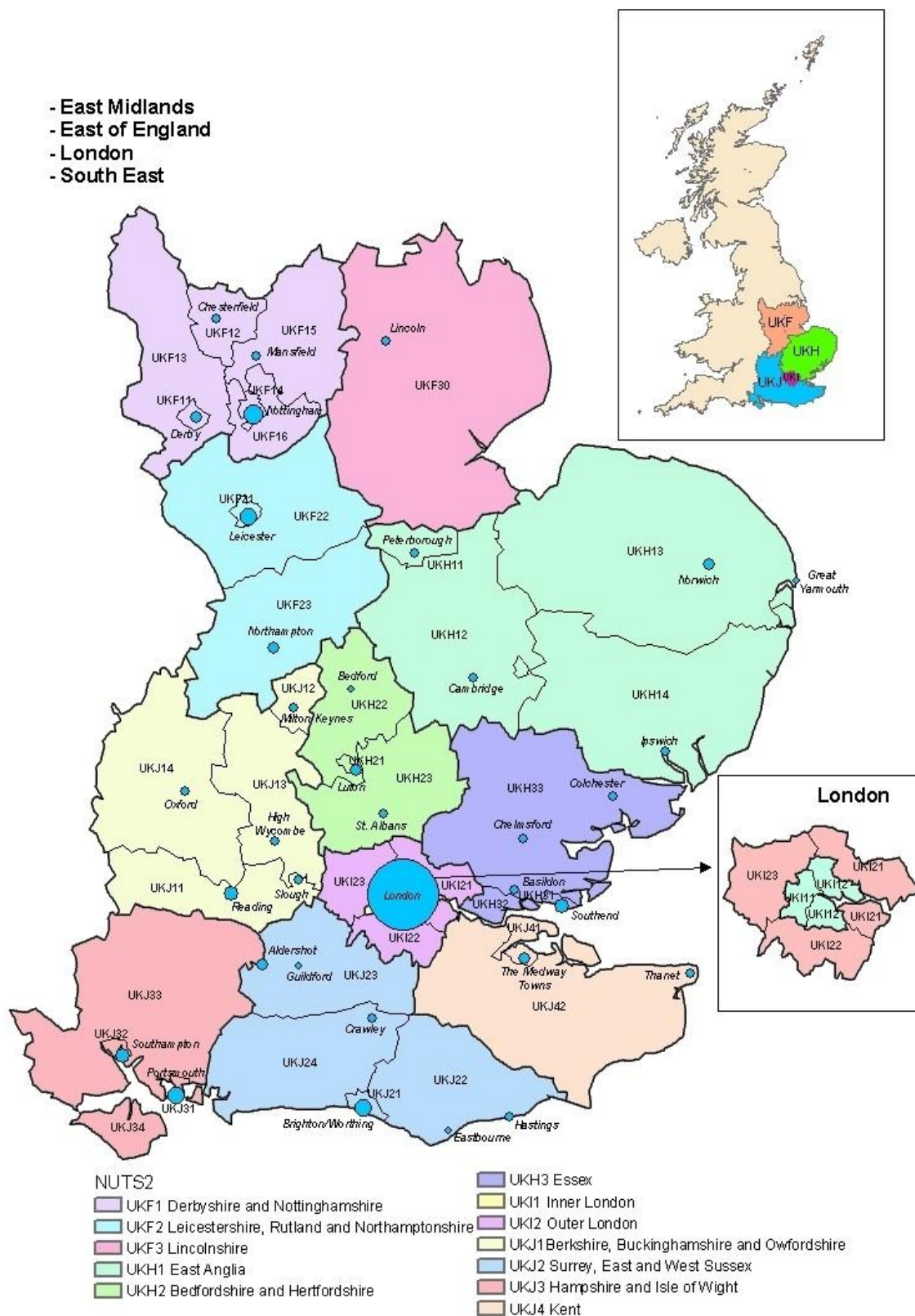
Členění Spojeného království dle NUTS 1

Zdroj: upraveno podle [50]

Příloha L

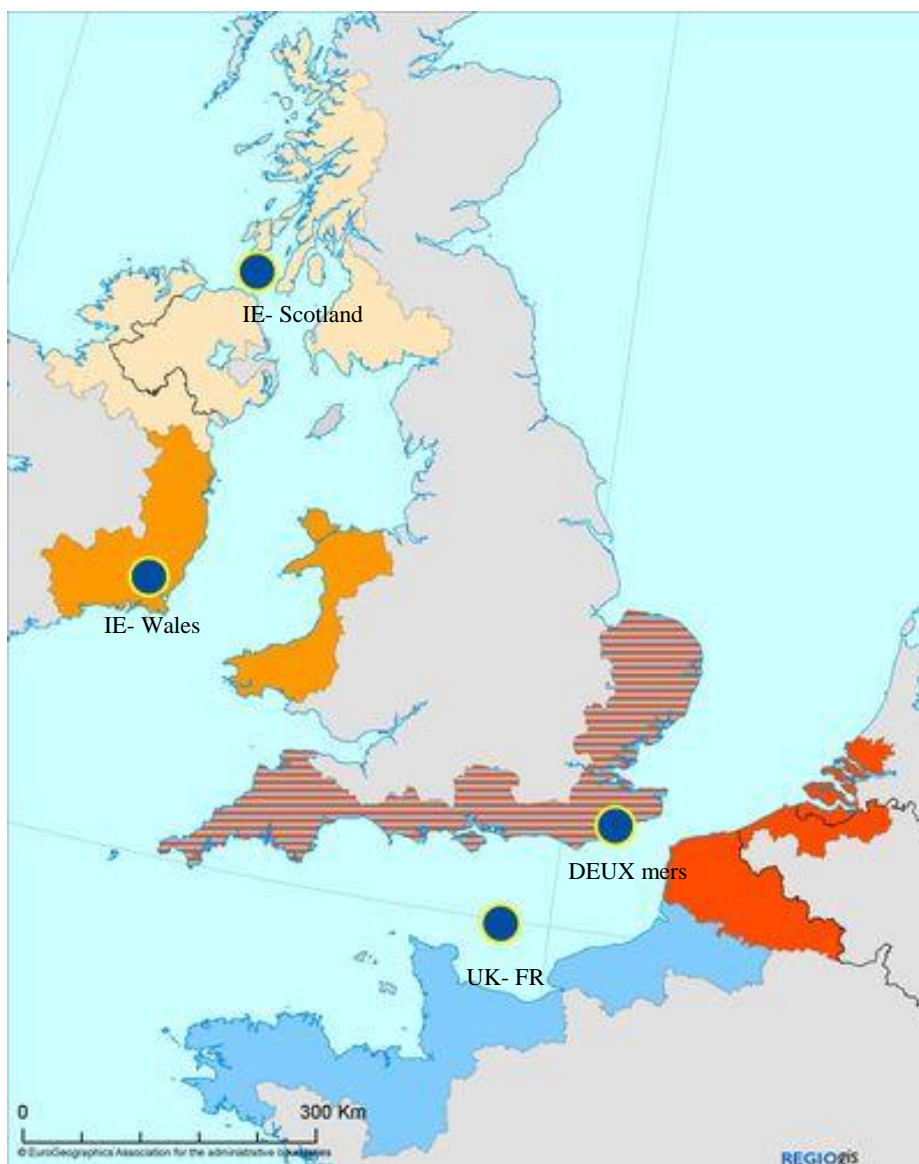
Členění Spojeného království dle NUTS 2 v oblastech: Východní Midlands, Východní Anglie, Londýn a Jihovýchod

Zdroj: upraveno podle [49]

Příloha M

Přeshraniční spolupráce regionů Spojeného království

Zdroj: upraveno podle [14]